

Barnets Bedste i familieretssager

En analyse af Familieretshusets screenings- og visitationsproces

(Rettigheden til billedet er købt på stock.adobe.com **FIL #:** [37579597](#))

Kandidatspecialet er udarbejdet af:

Jess Rikard Pape

Studienummer:

20146376

Vejleder:

Gitte Meldgaard Abrahamsen

Uddannelsessted:

Juridisk Institut, Aalborg Universitet

Sidetal:

59

Anslag:

143.841

Abstract

The protection of children has in recent years been the subject of some reform changes. On April 1. 2019, a new law came into force. The legislatures purpose with this new law, was to create a new family law system where the child could feel safe within and during the case handling process. Furthermore, the law was made to create a faster identification of those children where there are various risk factors that contributes to a faster and more efficient case handling process. In recognizing this, it is the master's thesis aim to examine the legislature's intentions to create a one-stringent and coherent family law system where the best interests of the child are in focus. The master's thesis will answer the following thesis statement: How is a case lit up within The Agency of Family Law prior to a transfer to family court and what influence has the screenings- and visitations process on this case handling track?

The subject's scope is to analyse the screenings- and visitation process within The Agency of Family Law. In order to do so, the master's thesis will use the legal dogmatic method as well as various literature and relevant case law. Firstly, the thesis seeks to examine an understanding of the legislatures intentions to put the child before other legal considerations. The examination of the new family reform shows that there is a new and improved focus on the child, which shines through the whole system. Furthermore, it shows that in cases regarding to child contact there is an increased court involvement. Secondly, the thesis will in its main body of work, focus on analysing The Agency of Family Law case handling process, by focusing on the difference between a simple, less simple and a complex case. By understanding these different types of cases, it will subsequently be possible to determine which various risk factors that contributes to the individual case handling track, that the screenings- and visitations process initially had identified. The analysis also shows that the new family reform has made it possibly for The Agency of Family Law, to obtain specific information about the child or parents prior to the start of the case. Finally, the thesis concludes that when a case is brought into The Agency of Family Law, the initial screenings- and visitation process is determining whether a case is characterised as a less simple or a complex case. The difference is that the less simple cases is subject to a conflict-oriented approach, while the complex cases is subjected to an inter- or multidisciplinary treatment. Additionally, the thesis concludes that when the respective cases are transferred to the family court, the different is that the less simple cases can be dealt within the simplified case process, which does not apply to complex cases. Hereafter the thesis perspectivize the difficulty in analysing cases regarding to child contact as a stand-alone case.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	2
Kapitel 1 Indledning	4
1.1 Problemformulering	5
1.2 Metode og afgrænsning	5
Kapitel 2 Et nyt familieretligt system.....	6
2.1 Baggrundsinformation.....	6
2.2 Formålet med Et enstrengt system.....	11
2.2.1 Et retssikkerhedsmæssigt problem	11
2.2.2 Den forenklede familiesagsproces.....	16
2.2.3 Hensynet til barnet i processen.....	19
2.2.4 En styrkelse af retssikkerheden	22
2.2.5 Retspolitiske betragtninger.....	25
Kapitel 3 Familieretshusets sagsbehandlingsproces	26
3.1 De enkelte sagsbehandlingsspor.....	26
3.1.1 Enkle sager (§ 5-sag).....	27
3.1.2 Mindre enkle sager (§ 6-sag).....	28
3.1.3 Komplicerede sager (§ 7-sag).....	30
3.2 Screenings- og visitationsprocessen	35
3.2.1 Screeningsprocessen.....	36
3.2.2 Visitationsprocessen.....	37
3.3 Oplysning af en sag	38
3.3.1 Sagsoplysning forud for sagsbehandlingen.....	40
3.3.2 Sagsoplysning forud for indbringelse for familieretten.....	46
3.4 Opsummering med perspektiverende betragtninger.....	48
Kapitel 4 Konklusion.....	51
Kapitel 5 Perspektivering	53
Litteraturliste	54
Dokumentation for specialets omfang.....	59

Kapitel 1

Indledning

Set i det historiske perspektiv, så har barnets bedste ikke altid været et fokuspunkt for staten. For 115 år siden manifesterede staten for første gang en interesse i, at børn ikke længere kun skulle anses som en nytteværdi for samfundet. Lovgiver manifesterede dermed et: *"(...) ønske om at redde det pågældende barn tilbage til barndommens lyksalighed."*¹ Med Lov nr. 72 af 14. april 1905 om Behandling af forbryderiske og forsømte Børn og unge Personer, også betegnet børneloven af 1905, blev der sat fokus på *"(...) Forældres eller andre Opdrageres Lastefuldhed, grove Forsømmelighed eller Mangel paa Evne til at opdrage dem eller føre det fornødne Tilsyn med dem (...)"*.² Formålet var dengang at, Staten skulle skride ind: *"(...) hvor det er Forholdene i Hjemmet, der giver Anledning til Indskriden (...)"*.³ Hensynet til barnet og barnets bedste blev på den vis et gennemgående tema for loven.

Formålet om at beskytte og værne om børn er indtil i dag kun blevet forstærket. En af de seneste udviklinger på dette område er oprettelsen af Lov nr. 1702 af 27. december 2018, også betegnet Familieretshusloven. Loven udmønter sammen med en række andre særlove, som bl.a. Forældreansvarsloven og Retsplejeloven, et nyt familieretssystem. Formålet med lovreformen har bl.a. været at samle Domstolene og Statsforvaltningen for, at: *"(...) skabe et nyt, enstrengt og sammenhængende familieretligt system (...)"* hvor *"Hensynet til barnets bedste og barnets trivsel er altafgørende både i behandlingen af familieretlige sager og i afgørelserne, der træffes i det nye familieretlige system"*.⁴ Lovgiver udtrykker dermed et ønske om, at skabe et system som i alle henseende beskytter barnet modsat tidligere, hvor det var forældrene som under sagsbehandlingen var i fokus. Ser man på Statsforvaltningens tidligere sagsbehandlingspraksis i sager om samvær, var formålet bl.a., at forlige forældrenes konflikt og træffe afgørelse i de sager som ikke kunne forliges.⁵ Der var således ingen domstolsinddragelse i denne type af sager, hvilket flere gange har været kritiseret af fagpersoner. Reformeringen af det familieretlige system har efterfølgende åbnet op for en domstolsprøvelse af samværs sager, såfremt afgørelsen vil være indgribende for barnet. Derudover har det nye fokus på barnet medført nye sagsbehandlingsspor, hvor sagerne identificeres ud fra deres kompleksitet. Det findes derfor samfundsmæssigt relevant at undersøge den nye screenings- og visitationsproces samt de enkelte sagsbehandlingsspor, for derigennem at kodificere, hvorvidt den nye sagsbehandlings proces reelt set understøtter barnets bedste, samt hvorvidt hensynet til barnet vægtes højere end hensynet til forældrene.

¹ Jf. Børneforsorgen før 1905, (2012). *Forældre, børn og stat*. Side 30.

² Jf. Lov nr. 72 (1905), *Børneloven*, § 1.

³ *Ibid.*, § 50.

⁴ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Almindelige bestemmelser, Afsnit 1: Indledning

⁵ *Ibid.* Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.2.1.2 om Statsforvaltningens og rettens opgaver.

1.1 Problemformulering

I kandidatspecialet vil jeg undersøge lovgivers intentioner om at skabe et enstrengt og sammenhængende familieretssystem, hvor barnets bedste er i fokus. For at svare på spørgsmålene om: Hvordan oplyses en sag i familieretshuset forud for en videregivelse til familieretten, samt screenings- og visitationsprocessens betydning for valg af sagsbehandlingsspor.

1.2 Metode og afgrænsning

Jeg vil i Kandidatspecialet belyse lovgivers intentioner om at skabe et sammenhængende familieretssystem. Dette vil jeg gøre for at finde ud af, om der er sket nogle radikale ændringer for familiens parter i den nye sagsbehandlingsproces, og i givet fald i hvilken retning. Hensigten med kandidatspecialet er bl.a. at belyse formålet med loven samt den indledende screenings- og visitationsproces, for derigennem at afdække en sags videre forløb i det nye familieretlige system. Jeg finder det derfor relevant at anvende den retsdogmatiske metode med en pluralistisk retskildeforståelse, hvor der gøres brug af en normativ og deskriptiv retstænkning, for derigennem at formålsfortolke lovgivers intentioner med strukturændringerne. Jeg vil i kandidatspecialet benytte mig af en præskriptiv tilgang til relevante retskilder i belysningen af retsgrundlaget. Jeg vil endvidere i kandidatspecialet anvende forskellige retslitterære værker for derigennem at understøtte eller belyse den tidligere sagsbehandlingsgang, samt andre relevante problemstillinger. I kandidatspecialet vil jeg gå i dybden med forarbejderne til Familieretshusloven (Lovforslag L 90) samt inddrage enkelte og relevante dele af forarbejderne til Forældreansvarsloven (Lovforslag L 91), da *"Ethvert retligt argument hviler på en antagelse om, at der er et moralsk værdigrundlag (...) der skal anvendes og fortolkes (...) som en nødvendighed af rettens sande grunde: hvoraf retsreglernes, principper og rettigheder ofte er uudtalte(...)"*.⁶ Det må derfor både anses for værende samfundsmæssigt interessant og ikke mindst juridisk relevant at fortolke på lovforarbejderne, da de vil kunne bidrage til en forståelse af lovgivers intentioner om at skabe et nyt familieretligt system. Dog bør det her for god orden skyld benævnes, at lovforarbejderne ikke i sig selv kan anvendes som en egentlig retskilde, eftersom forarbejderne er et vejledende retligt materiale. I kandidatspecialet anvendes forarbejderne som et fortolkningsbidrag, idet nylig retspraksis på området er relativt sparsomt. Der vil endvidere i Kandidatspecialet blive anvendt de i lovforarbejderne henviste vejledninger: VEJL nr. 9253 af d. 20. marts 2019 om Familieretshuset; VEJL nr. 9254 af d. 20. marts 2020 om samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne i familieretlige sager; VEJL nr. 9279 af d. 20. marts 2020 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Det bør her nævnes at vejledninger ikke er juridisk bindende.⁷ De ovennævnte vejledninger anses derfor som Familieretshusets arbejdsredskab, hvilket de derfor anses for et myndighedsorienterende materiale. Vejledningerne vil derfor anvendes i det omfang de støtter op om lovteksten eller forarbejderne. Kandidatspecialet vil i

⁶ Munk-Hansen, 2014. *Retsvidenskabsteori*, Side 114-135.

⁷ Bønsing (2013). *"Almindelig forvaltningsret"* Forvaltningsprocessen. Side 40

sin fremstilling ikke gå i dybden med alle aspekter af lov nr. 1702 af d. 27. december 2018 om Familieretshuset, (herefter FHL) samt lovbekendtgørelse nr. 776 af d. 7. august 2019 om Forældreansvar (herefter FOL). Kandidatspecialet vil let komme ind på Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, samt relevante domme i kodificeringen af hvorvidt barnets bedste retligt er blevet styrket. Jeg vil i kandidatspecialet anvende begreberne barnets bedste, barnets perspektiv samt hensynet til barnet, da begrebernes betydning er et af kerneelementerne i tilblivelsen af den nye familieretsstruktur. Jeg har i kandidatspecialet dog ikke valgt at gå i dybden med alle aspekter af begreberne, idet fx barnets bedste som en helhed ville være et meget stort og diffust begreb, hvilket det derfor ville være alt for omfangsrigt at behandle. Dog vil begreberne blive anvendt i det omfang, som findes nødvendigt af hensyn til specialets videre fremstilling. Dette har jeg valgt som en følge af kandidatspecialets kvantitative begrænsninger. Kandidatspecialet vil også kun i det nødvendige omfang komme ind på den processuelle del af afgørelsesprocessen, men der vil dog blive trukket referencer til den forenkede familiesagsproces. Endvidere vil Kandidatspecialet inddrage dele af de forvaltningsretlige regler, idet hensigten her er at bibringe en forståelse af reglernes anvendelsesområde.

Kapitel 2

Et nyt familieretligt system

Det følgende kapitel har til formål at give baggrundsviden og indsigt i lovgivers intentioner og formål med reformændringen. Kapitlet er inddelt i følgende afsnit: Afsnit 2.1 vil gennemgå lidt om den baggrundsinformation som dannede grundlag for de efterfølgende reformændringer. Afsnit 2.2 vil efterfølgende redegøre for formålet med Familieretshusloven. De efterfølgende underafsnit vil komme ind på nogle tidligere retssikkerhedsmæssige problemer, den forenkede familiesagsproces, hensynet til barnet i processen, for derigennem at vise lovgivers intentioner om at styrke retssikkerheden, efterfulgt af nogle retspolitiske tanker herom. Gennemgangen af det ovennævnte vil ske ved brug af den retsdogmatiske metode, med en overvejende præskriptiv tilgang til relevante retskilder og retspraksis, samt retslitteratur.

2.1 Baggrundsinformation

I januar 2017 udkom børne- og socialministeriet med et katalog over modeller for et nyt familieretligt system. Kataloget blev udarbejdet af en række centrale aktører, der sammen havde det formål at belyse de forskellige behov der kunne findes relevante i forbindelse med udarbejdelsen af et nyt familieretligt system. Kataloget var bl.a. baseret på den af Social- og indenrigsministeriets udarbejdede rapport: *”Et system med fokus på familiernes behov - en analyse af rammer, regler og snitflader på dele af det familieretlige område”*.⁸ I den af Social-

⁸ Børne- og Socialministeriet (2017), *”Katalog – modeller og baggrund”*, introduktion.

og indenrigsministeriets udarbejdede rapport fra maj 2016, blev det fra lovgivers side erkendt, at der i mange familieretlige sager ofte blev en lang sagsbehandlingstid. Sagsbehandlingstiden var gennemsnitligt 7 uger, hvorefter der for de sager som dernæst skulle overdrages til domstolene efterfølgende, var en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på yderligere 4 måneder.⁹

Rapporten lagde efterfølgende til grund, at der i det daværende 2 strengede system ofte var lange sagsbehandlingstider som for parterne kunne medføre: *"(...) store følelsesmæssige belastninger (...) og en usikkerhed om deres fremtidige liv (...)"*.¹⁰ En af grundtankerne om tilblivelsen af et mere enkelt og mere effektivt system var på den måde bl.a. udsprunget af forældrenes store følelsesmæssige belastninger. Det var endvidere arbejdsgruppens betragtning, at den lange sagsbehandlingstid kunne føre til en konfliktoptrapning af sagen, hvilket børnene i midten ikke var tjent med. Derudover lagde rapporten også vægt på, at der var sket en større ligestilling mellem forældrenes retsstilling, hvilket ikke positivt havde bidraget til at sænke antallet af sager. Antallet af familieretlige sager som omfattede forældremyndighed, bopæl og samværssager var således i 2015 på ca. 36.500.¹¹

Social- og Indenrigsministeriet fremsatte efterfølgende d. 3. oktober 2016, et kommissorium der havde til formål at sikre en mere enkel, effektiv og tidssvarende sagsbehandling. Kommissoriet skulle endvidere sikre, at arbejdsgruppen havde fokus på at udarbejde et mere overskueligt og sammenhængende system, hvor familien og ikke mindst børnene i konflikten skulle skærmes for langvarige konflikter forældrene imellem.¹² Arbejdsgruppens målsætning var ifølge kommissoriet, bl.a., at: *"En sags forløb i det fremtidige system skal (...) afhænge af familiens behov, der afdækkes ved en indledende screening af sagen, (...)"* for, at *"(...) understøtte forskelligheden i sagerne og således både rumme de mange relativt ukomplicerede sager og sager, der kræver en særlig indsats"*.¹³ Kommissoriets målsætning henledte dermed til, at en forenkling og systematisering af sagerne, formodentligt ville kunne reducere de omkostningstunge sagsforløb. Tanken var, at der igennem en simplificeret sagsbehandlingsproces af de relative ukomplicerede sager, kunne frigøres betragtelige personlige og økonomiske ressourcer til brug for de mere konflikttunge sager. En anden af kommissoriets målsætning var også, at det skulle blive mere gennemskueligt for de berørte familier, hvilket sagsbehandlingsspor deres respektive sag blev behandlet i. Formålet var her, at familierne ikke bare skulle få en styrket tillid til systemet, igennem en *"(...) hurtigere tilpasning af processer og sagsforløb (...)"*.¹⁴ Men at der også ved tilblivelsen af et mere gennemskueligt sagsbehandlingssystem, samtidigt kunne

⁹ Social- og Indenrigsministeriet (2016), *Et system med fokus på familiernes behov*, Afsnit 5.3.1 om betydningen af det eksisterende dobbeltstrengede system.

¹⁰ Ibid. Afsnit 5.3.2 om videreførelse af den familieretlige strukturreform

¹¹ Børne- og Socialministeriet (2017), *"Katalog – modeller og baggrund"*: Baggrund: Sagernes antal og karakter: afsnit 5 om Forældreansvar.

¹² Ibid. *Kommissorium for arbejdsgruppe (...)*: Formål, side 3.

¹³ Ibid. *Kommissorium for arbejdsgruppe (...)*: Løsning, side 4.

¹⁴ Ibid. *Kommissorium for arbejdsgruppe (...)*: Baggrund, side 3.

skabes en grobund for en nedtrapning af konfliktniveauet forældrene imellem, igennem en mere individuel tilpasset sagsbehandlingsproces.

Målsætningen om et enklere og mere overskueligt system, hvor det skulle tilstræbes at frigøre ressourcer til en mere målrettet sagsbehandling, blev af den nedsatte arbejdsgruppe efterfølgende taget til efterretning. Et eksempel herpå kan udledes af Statsforvaltningens meddelelse af d. 13. januar 2017 stilet til arbejdsgruppen, hvor de bl.a. skriver at det må være et: *"(...) afgørende fokus for indretningen af et nyt enstrengt system (...), at et nyt system skal arbejde ud fra en grundlæggende forståelse af, at sagernes kompleksitet og familiernes behov er vidt forskellige (...)"* og hvor der *"(...) skal sondres meget skarpt mellem de konflikt fyldte sager og de meget komplekse, tunge sager (...)"*.¹⁵ Statsforvaltningen skriver endvidere, at det er deres opfattelse, at der ved oprettelsen af et nyt familieretligt system skal være *"(...) et selvstændigt fokus på de børn, der er involveret i forældrenes konflikter(...)"*.¹⁶ Statsforvaltningens opfattelse må her anses som værende et udtrykkeligt ønske om at bryde med den daværende sagsbehandlingsproces, hvor sagsbehandlingens udgangspunkt foregik efter forældrenes individuelle ønsker og rettigheder.

Ifølge den daværende og samtidseksisterende udgave af FOL §§ 4 og 5, så skulle alle afgørelser træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, samtidig med at der i alle forhold vedrørende barnet, skal tages hensyn til barnets egne synspunkter ud fra alder og modenhed.¹⁷ Det vil ud fra en objektiv ordlydsfortolkning, umiddelbart kunne tolkes sådan, at "barnets bedste" samt hensynet til barnets egne "synspunkter", direkte eller indirekte potentielt kunne fremstå som udslagsgivende ved en afvejning af, hvorledes en sag burde blive afgjort. Det samme spørgsmål kan man nærliggende også stille til FOL § 34, stk. 1, 1. pkt. som bestemmer, at et barn i en sag om forældremyndighed, bopæl eller samvær skal inddrages, så dets "perspektiv" og evt. synspunkter kan komme til udtryk.¹⁸ Men anvendelsen af en objektiv ordlydsfortolkning af forældreansvarslovens §§ 4 og 5 ville ikke direkte kunne anvendes, fordi bestemmelsernes ordlyd ikke var i fuld harmoni med lovforarbejderne.

Ser man på en formålsfortolkning af FOL § 4 vedr. "barnets bedste", og barnets "perspektiv" så skulle disse begreber forstås på en sådan måde, at barnets egne synspunkter var bidragende til vurderingen af, hvad der ud fra et fremtidsorienteret perspektiv ville være "bedst for barnet".¹⁹ Barnets perspektiv skulle endvidere defineres som en generel inddragelse af barnet i en sag, hvor alle forhold om barnet belyses uanset om det er barnets egne synspunkter eller ej.²⁰ Det må derfor være nødvendigt her at se på den formålsfortolkning som

¹⁵ Ibid. *Statsforvaltningens model*, side 11.

¹⁶ Ibid. *Statsforvaltningens model*, side 12.

¹⁷ Jf. LBK nr. 1820, (2015). *Forældreansvarsloven*, §§ 5 og 6.

¹⁸ Ibid. *Forældreansvarsloven*, § 34, stk. 1, 1. led.

¹⁹ Jf. LFF 133 (2006-07), *Forslag til forældreansvarslov: Almindelige bestemmelser*, pkt.1.2.

²⁰ Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), *"Socialret"* Det familieretlige udgangspunkt (af Nina Von Hielmcrone). Side 107-121.

forarbejderne til Forældreansvarsloven af 2007 havde i tankerne. Det fremgår nemlig, at der ved formuleringen af ”barnets perspektiv”, ikke ligger en forpligtigelse for Statsforvaltningen og domstolene til direkte at følge barnets ønsker.²¹ Dog har de en forpligtigelse til at inddrage barnet.²² Hensynet til barnets egne ”synspunkter” kunne på den måde tolkes til at være baseret på en række overvejelser, hvor de daværende lovgivere ønskede at øge fokuset på de involverede børns mulighed for at komme til orde.²³ At børn havde en ret til at komme til orde, var dog ikke ensbetydende med, at statsforvaltningen havde en direkte forpligtigelse til at afholde en samtale med barnet, hvilket også fremgår af FOL § 34, stk. 2.

FOL § 34, står på den måde lidt i kontrast til FOL §§ 4 og 5, fordi FOL § 34 var mere harmonisk i sin ordlyds- og formålsfortolkning, hvilket omvendt ikke var gældende for FOL §§ 4 og 5. Dette kan udledes af dommen U.2009.2647V, hvor landsretten ”(...) henviste til bemærkningerne til § 33 i forslaget til forældreansvarslov, fandt, at S’ perspektiv var belyst i den børnesagkyndige erklæring (...)”.²⁴ Inddragelse af barnet var dermed som en lovbestemt ret for barnet til at kunne udtrykke sig om egne ønsker og skulle ses som et grundlæggende princip i anlæggelse af børneperspektivet.²⁵ Men selvom barnets ”perspektiv” og barnets ”synspunkter” var ment som en lovbestemt ret til at udtrykke sig selv, så kan det udledes af ankestyrelsens afgørelse TFA.2014.440, at børns udsagn ikke selvstændigt kan stå alene og dermed være udslagsgivende for en sags udfald.²⁶ TFA.2014.440 er dermed til netop at understøtte argumentationen om, at børns inddragelse kun skulle anses som værende en lovbestemt ret for barnet til at få sine synspunkter bragt frem i lyset, som en del af sagens omstændigheder.

Ankestyrelsens principafgørelse 1-17, af d. 16. januar 2017 understøtter denne formodning, da principafgørelsen i sin henvisning til FOL § 5, efterfølgende skriver: ”Hvis barnet eller den unge (...) har et udtrykkeligt ønske om egne personlige forhold, og forældrene modsætter sig dette, må kommunen vurdere, om det af hensynet til formålet med anbringelsen er nødvendigt, at ønsket imødekommes”.²⁷ I principafgørelsen er der tale om en dreng som er anbragt uden for hjemmet ved en plejefamilie. Drengen giver under opholdet, til plejefamilien ”vedholdende og utvetydigt” udtryk for at han vil konfirmeres og at forældrene ikke skal være tilstede. Dette modsætter forældrene sig, hvilket er begrundet i, at såfremt de skulle samtykke, så krævede de at være til stede ved konfirmationen. Ankestyrelsen lægger i afgørelsen hovedsagelig vægt på anbringelsens formål og henviser efterfølgende til, at drengens ønske om at blive konfirmeret godt kunne indbefattes under lovens

²¹ Jf. LFF 133 (2006-07), *Forslag til forældreansvarslov*: Almindelige bestemmelser, pkt. 2.2.3.

²² Ibid. Almindelige bestemmelser, pkt. 4.8.1.

²³ Justitsministeriets forskningskontor (2011), *Forældreansvarsloven, Belysning af barnets perspektiv*. Side. 4-8.

²⁴ Jf. U.2009.2647V.

²⁵ Jf. LFF 133 (2006-07), *Forslag til forældreansvarslov*: Enkelte bestemmelser, §§ 4 og 5.

²⁶ Jf. TFA.2014.440.

²⁷ Jf. Ankestyrelsens Principafgørelse 1-17.

formål. På den baggrund kunne drengens egne ønsker efterfølgende godt tilgodeses.²⁸ Det må derfor modsætningsvist kunne udledes, at såfremt et barns egne ønsker ikke harmonerede med anbringelsens formål, så ville det være forældrenes ønsker som tages til følge, hvorved barnets egne ønsker og ”synspunkter” vægtes lavere end forældrenes. Barnets egne ”synspunkter” har med den tidligere formålsfortolkning af forældreansvarsloven, derfor ikke været omfattet af lovtæksten som en formålsbestemmelse, men derimod som et grundlæggende princip.²⁹ De afgørelseskompetente myndigheders kompetencer efter FOL § 4, har således ud fra en formålsfortolkning haft den betydning, at de ikke nødvendigvis skulle træffe afgørelser efter barnets egne ”synspunkter”. Men at princippet i FOL § 4 derimod var opfyldt, så længe barnets synspunkter blev inddraget som et led i sagsoplysningsprocessen.

Statsforvaltningens betragtninger der blev fremsat som følge af det ovennævnte kommissorium, blev også bakket op af Domstolene som i deres sammenfatning til forslaget om ”Ét enstrenget system i to spor med to myndigheder”. De skriver bl.a., at: *”Organiseringen af modellen vil være nytænkende og have en enkel struktur med henblik på at understøtte forskelligheden i sagerne og således (...) undgås de mange myndighedsskift og uoverskueligheden i processen, som er blandt de mest centrale problemer i det nuværende system.”*³⁰ Det kan her udledes, at Domstolene udtrykker en bekymring for de børn som gennemgår mange myndighedsskift, som følge af nogle sagers komplicerede karakter. Dette understøttes også efterfølgende i Domstolenes tilkendegivelser vedrørende ændring af inddragelse og støtte til børn, hvor de bl.a. skriver, at barnets behov for beskyttelse og inddragelse i processen: *”(...) ikke blot skal sigte mod sagsoplysning og indhentelse af beviser, men i lige så høj grad have barnets trivsel under sagsforløbet for øje.”*³¹ Domstolenes fokus på barnets trivsel må her anses som et lignende ønske om at bryde med den daværende forældreansvarslovs vage og upræcise formuleringer som ”barnets bedste”, og hvor disse formuleringer har skabt en nærmest udefinerbar angivelse af lovgivningens formål og indhold.

Enigheden mellem Statsforvaltningen og Domstolene, var dermed ikke til at tage fejl af. Begge instanser gav således udtryk for, at det daværende system trængte til en væsentlig dynamisk strukturændring, hvor barnet i midten ikke længere kun skulle anses som noget der mest af alt kunne minde om et høringsberettiget objekt. Det var endvidere de indledende grundtanker i kommissoriet, om at skabe en smidigere sagsbehandlingsproces i et samlet og mere nutidssvarende system, som bl.a. senere skulle vise sig at føre til en reformændring. En reformændring, hvor behovet for at værne om de berørte familier og ikke mindst de børn som var fanget under

²⁸ Ibid.

²⁹ Jf. Folketingstidende 2018-19, (1. samling), Tillæg A, *Børne- og Socialministerens bemærkninger til L 91, almindelige bestemmelser*, pkt. 1.

³⁰ Børne- og Socialministeriet (2017), *”Katalog – modeller og baggrund”*: (Domstolenes anden model): Sammenfatning, side 46.

³¹ Ibid. Inddragelse og støtte af børn, side 50.

de lange sagsbehandlingstider, nu skulle ske igennem en enklere og mere nutidssvarende sagsbehandlingsproces.³²

2.2 Formålet med Et enstrengt system

Det familieretlige system blev med oprettelsen af Familieretshuset og familieretten pr. 1. april 2019 radikalt ændret, og må anses for værende en af de største reformer inden for det familieretlige virkeområde samt for domstolene.³³ Tidligere bestod det familieretlige system af Statsforvaltningen, Ankestyrelsen og Domstolene, der hver især havde deres egne kompetenceområder og myndighedsstruktur. Det betød, at når familierne henvendte sig til den enkelte myndighed, blev de mødt af en uens praksis og ofte med mange myndighedsskift som følge af de forskellige familiers problemstillinger. De mange myndighedsskift førte ofte til lange og komplekse sagsgange, hvilket for parterne følte udmagrende og konfliktoptrappende.³⁴

Familieretshuset blev derfor skabt i en reformændring af det daværende 2 strengede system, hvor alle familier med et behov for hjælp blev mødt af et kraftcenter hvor myndighederne var samlet i en mere overskuelig proces.³⁵ Det var endvidere vigtigt at der som et led i skabelsen af et nyt enstrengt system, skete en ændring i den hidtidige domstolsinddragelse. Dog fremgår det af forarbejderne, at lovforslaget ikke indeholder Euretlig aspekter.³⁶ Dette leder umiddelbart til en undring, når nu den Europæiske Menneskerettighedskonvention er inkorporeret i dansk ret.³⁷ Det bør derfor overvejes hvorledes den hidtidige sagsbehandlingsproces samt manglende domstolsinddragelse var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK), for derefter at se på om der er sket en styrkelse af retssikkerheden, og i givet fald på hvilken måde de administrative konsekvenser for borgerne er ændret med reformeringen af det nye familieretssystem.

2.2.1 Et retssikkerhedsmæssigt problem

Tidligere var det sådan, at alle sager som drejede sig om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær startede op i Statsforvaltningen. Det gjorde de fordi Statsforvaltningen forud for oprettelsen af Familieretshuset var den bærende administrative myndighed på området. Sagen blev startet op på den måde, at når en af parterne havde indgivet en sag til behandling, så blev der efterfølgende indkaldt til et møde med parterne. Ved mødet ville der være en sagsbehandler til stede som først havde til formål at afklare parternes egentlige konflikt vedr. barnet, hvorefter sagsbehandleren skulle vurdere hvorvidt der var mulighed for at få parterne til at finde en

³² Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), ”Socialret” Det familieretlige udgangspunkt (af Nina Von Hielmcrone). Side 131-132.

³³ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), ”Proceduren” § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 733

³⁴ Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), ”Socialret” Organisering, kompetence og kontrol (af Trine Schultze). Side 83-84.

³⁵ Børne- og Socialministeriet (2017), ”Katalog – modeller og baggrund”: (Statsforvaltningens model). Side 10-12.

³⁶ Jf. LFF 91 (2018-19), Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.: Sammenfattende skema. Side 59-61.

³⁷ Rytter, 2016. *Individets Grundlæggende Rettigheder*, Side 52, med henvisning til Lov nr. 285, af 29. april 1992

fælles fremtidig løsning.³⁸ Hvis parterne herefter ikke kunne blive enige, blev parterne tilbudt konfliktmægling eller børnesagkyndig rådgivning. Formålet var således at søge et forlig mellem parterne, forud for en evt. afgørelse truffet af Statsforvaltningen. De administrative konsekvenser for borgerne var derefter, at såfremt parterne ikke kunne blive enige, så ville sagen blive sendt til afgørelse. En afgørelse kunne herefter behandles på flere måder alt efter sagens indhold, og uoplyste sager blev oplyst af sagsforvaltningen. Statsforvaltningen tog sig af sager i 1. instans, hvis der var tale om samværssager. Og ved uenighed af en afgørelse så kunne denne ankes til ankestyrelsen. Var der tale om forældremyndighedssager og bopælssager så blev disse sendt til byretten som 1. instans og med landsretten som 2. instans.³⁹ Betydningen heraf var, at sager som drejede sig om samværsafgørelser ikke blev behandlet af domstolene. Parterne i denne type af sager var på den måde bundet til Familieretshusets frembragte oplysninger. Parterne havde således ikke en ret til at argumentere deres sag, ej heller føre beviser for deres sag, hvilket nogle kritikere anså for værende i strid med EMRK. Den manglende domstolsinddragelse blev kritiseret fordi den ikke tilgodeså de fundamentale rettigheder vedr. retten til en retfærdig rettergang efter EMRK art. 6, stk. 1. For med inkorporeringen af EMRK blev det for staten en positiv forpligtigelse til, at barnets bedste i lovgivningsmæssig forstand skulle beskyttes ud fra en objektiv ret til at få domstolsprøvet de indgribende samværsafgørelser, som var af betydning for barnet.⁴⁰ Betydningen heraf er at EMRK art. 6, også finder anvendelse når administrative myndigheder træffer afgørelser i sager, hvor udfaldet af processen kan have en afgørende betydning for borgerens private rettigheder.⁴¹ Statens positive forpligtigelser: "(...) covers all proceedings the result of which is decisive for private rights and obligations."⁴² Dvs. at når en administrativ myndighed træffer afgørelser som er indgribende for borgerne, er det ifølge EMD praksis op til staten at efterleve dens positive forpligtigelser og dermed sikre, at der sker en effektiv, upartisk og retfærdig rettergang.⁴³

Dette understøttes også af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard som skriver, at selvom det ikke direkte fremgår af ordlyden så vil EMRK art. 6 ifølge retspraksis bl.a. i samværs- og forældremyndighedssager klart stille et krav til muligheden for domstolsprøvelse.⁴⁴ En sådan retspraksis kan ses i dommen M.D. and Others mod Malta af d. 17. juli 2012 som lyder: "(...) an action to contest a care order which deprives a parent of care and custody rights is a matter of family law. On that account alone, it is "civil" in Character. It is therefore indisputable that a dispute in respect of care order falls under the civil limb of article 6."⁴⁵ Dommen understreger Maria Fonseca og Marianne Holdgaards bekymringer om manglende domstolsinddragelse i

³⁸ Schultz; Hartoft; Klausen; Hiemcrone, (2017), "Socialret" Det familieretlige udgangspunkt (af Nina Von Hiemcrone). Side 118-119.

³⁹ Ibid. Side 122.

⁴⁰ Kjølbros, (2017). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, side 479.

⁴¹ Ibid. Side 466.

⁴² Ringeisen v. Østrig, Para 94.

⁴³ Lorenzen; Christoffersen; Christensen; Kessing; Müller; Hansen, (2011), "Den Europæiske menneskerettighedskonvention bind 1" Side 65.

⁴⁴ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), "Protecting the rights of others" EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard). Side 234-235.

⁴⁵ M.D. and Others v. Malta, para 59, jf. Para 31.

familieretlige sager. Bekymringen vurderes til at være velbegrundet, hvis man efterfølgende ser på muligheden for en direkte domstolsinddragelse i denne type sager, hvilket også begrundes af EMD praksis: ”EMRK art. 6, stk. 1, secures everyone the right to have any claim relating to his civil rights and obligations brought before court or tribunal”⁴⁶. I henhold til EMRK indebærer det dermed et krav om, at den nationale ret skal indeholde passende og tilstrækkelige retsmidler til at sikre at statens positive forpligtigelser bliver respekteret og overholdt.⁴⁷ Det er endvidere afgørende om der er foretaget en rimelig afvejning af de involverede og konkurrerende interesser i sagen, da: ”Myndighederne skal foretage en tilstrækkelig omhyggelig vurdering af, hvad der er bedst for barnet, hvor alle relevante hensyn inddrages, og hvor vurderingen er baseret på aktuelle, relevante og tilstrækkelige oplysninger.”⁴⁸ Det vil i samværsafgørelser sige de to forældre og ikke mindst barnet i sagen.⁴⁹ Statens positive forpligtigelser må netop i den af Statsforvaltningens myndighedsudøvelse betyde, at der er en ex officio forpligtigelse for den administrative myndighed til at sørge for, at oplysningen af en sag ikke er stridende mod de processuelle retsgarantier.⁵⁰ Relevansen bør ses i relation til sager vedr. bopæl, forældremyndighed- og samværsager, da der her er tale om sager som er indispositive.⁵¹ En indispositiv sag vil sige, at der er tale om sager, hvor parterne ikke selv har indflydelse på hvordan sagen oplyses. Det vil således være den administrative myndighed som ex officio ifølge officialmaksimen skal indhente oplysningerne og bestemme de faktuelle bevisers tyngde. Parterne har således ikke selv en fri ret til at disponere over deres egen sag, ligesom de heller ikke selv kan henstille til, hvad der skal lægges vægt på, eftersom det er op til sagsbehandleren i den administrative myndighed at oplyse sagen forud for en overdragelse til den afgørelseskompetente myndighed. Dette kan rationaliseres i, at man ikke har ønsket at der i denne type sager sker en subjektiv sagsfremstilling. For hvis en af parterne har frembragt en bevisførelse, fx en skoleudtalelse, som kun belyser den ene side i sagen, så vil det ifølge TFA.2009.144Ø, ikke kunne anses for værende en saglig og objektiv bevisførelse.⁵²

En anden af disse retsgarantier er undersøgelsesprincippet. Det forholder sig sådan at når en sag skal oplyses, så er det myndigheden som har ansvaret for at indhente alle de relevante oplysninger af faktisk karakter.⁵³ Dvs. det er de oplysninger som kan bidrage til at oplyse om fx barnets trivsel, og der skal indhentes så mange oplysninger så sagen kan træffes på et forsvarlig oplyst grundlag.⁵⁴

Netop denne ex officio forpligtigelse er bl.a. det som Maria Fonseca og Marianne Holdgaard stiller spørgsmålstegn til. For ved en kort gennemgang af de retssikkerhedsgarantier som tidligere forelå i Statsforvaltning

⁴⁶ Rasmussen v. Danmark, Para 32.

⁴⁷ Kjølbros, (2017). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, side 844.

⁴⁸ Ibid. Side 852, jf. Karrer v. Rumænien, Para 42-48.

⁴⁹ Ibid. Side 852.

⁵⁰ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), ”Protecting the rights of others” EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard). Side 253-256.

⁵¹ Ibid. Side 257.

⁵² TFA.2009.144Ø

⁵³ Bønsing (2013). ”Almindelig forvaltningsret” Forvaltningsprocessen. Side 141.

⁵⁴ Ibid. Side 143-146.

viser det, at der netop kunne stilles spørgsmål til om garantiforskrifterne var overholdt. Et eksempel herpå var den manglende mulighed for vidneførsel, samt den manglende mulighed for at stille spørgsmålstejn ved de af Statsforvaltningens indhentede oplysninger, samt den manglende mulighed for en mundtlig kontradiktion, hvilket harmonerer godt med domstolenes betæneligheder til det af domstolenes udarbejdede baggrundsmaterialet hvor der bl.a. står, at: *"Børnene og familierne er fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt ringere stillet med de forvaltningsretlige procesgarantier end de retsplejegarantier, som domstolene stiller."*⁵⁵ Endvidere benævner domstolene, at den manglende mulighed for mundtlig kontradiktion, samt fri bevisførelse er en svækkelse af de involverede parteres retssikkerhed.

Ifølge EMD praksis er der i de tilfælde, hvor der ikke er krav om mundtlig kontradiktion i stedet for et krav om, at den kontradiktoriske procedure i så fald skal ske på et skriftligt grundlag.⁵⁶ Dog bør det her nævnes at der ved mundtlig kontradiktion er tale om en retsgaranti som efter EMRK art. 6, gælder for de sager, hvor der er grundlag for at antage, at en afgørelse skal tilsidesættes som følge en manglende mulighed for kontradiktion.⁵⁷ Det kan eks. være i de tilfælde, hvor der af statsforvaltningen er ensidigt indhentet oplysninger fra fx en skole, børnehave, børnesagkyndige undersøgelser m.v. Og hvor det ikke er muligt for parterne i sagen, at stille spørgsmålstejn ved sådanne udtalelser eller en evt. magtfordrejning overfor borgeren, som følge af sagsbehandlerens subjektive holdninger eller manglende inddragelse af barnet i en sag.⁵⁸ Ser man på de af Statsforvaltningens indhentede oplysninger som skal belyse en sag, så er der her ikke en 100 % fri skønsmargin, hvilket er bebudet i, at der ifølge EMRK er en forpligtigelse til at udføre den tilstrækkelige og til fornødne dybde i oplysningen af en sag. Eksempelvis ville det i konventionens forstand udgøre et retssikkerhedsmæssigt problem, hvis en far får afslag på samvær med sine børn, fordi der i sagsbehandlingen ikke er fremskaffet de tilstrækkelige oplysninger som netop skal til for at belyse hvad der er bedst for børnene.⁵⁹

Retten til en effektiv domstolsprøvelse er også tidligere af EMD blevet kritiseret, fordi Danmark forud for inkorporeringen af EMRK allerede i 1960, burde have haft et større fokus på barnet som den svage part. Ifølge EMRK er det op til staten selv at foretage en *"Margin of appreciation"* når den skal tolke betydningen af barnets bedste ud fra forældreansvarslovens § 4.⁶⁰ Omvendt må det også med inkorporeringen af EMRK følge det, at statens skønsmargin må være indskrænket til netop, at sikre barnet som den svage part.

⁵⁵ Børne- og Socialministeriet (2017), *"Katalog – modeller og baggrund"*: (Danmarks domstoles betæneligheder ved en ren administrativ sagsbehandling af alle familieretlige sager). Retssikkerhedsmæssige og juridiske betragtninger. Side 78.

⁵⁶ Kjølbros, (2017). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, side 452.

⁵⁷ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), *"Protecting the rights of others"* EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard). Side 247.

⁵⁸ Schultz; Hartoft; Klausen; Hiemcrone, (2017), *"Socialret"* Særlige sagsbehandlingsregler og retssikkerhedsgarantier (af Hanne Hartoft). Side 365.

⁵⁹ Kjølbros, (2017). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, side 844.

⁶⁰ Rasmussen v. Danmark, Para 39, jf. Para 18.

Betydningen heraf må være den, at statens positive forpligtigelser i forbindelse med indhentning af oplysninger i Statsforvaltningen som 1. instans må anses for opfyldt, mens det må være i strid med de positive forpligtigelser, når det efterfølgende var op til ankestyrelsen som 2. instans at træffe afgørelsen på et skriftligt grundlag. For når en afgørelse træffes i 2. instans på det overleverede grundlag, hvor parterne ikke har mulighed for at anfægte det oprindelige frembragte materiale i 1. instans, så kan man argumentere for, at sagen bliver vurderet på et subjektivt grundlag. Fordi det af den administrative myndighed her er tale om ensidige indhentede sagsmateriale, idet det er op til den enkelte sagsbehandler at oplyse sagen ud fra dens individuelle omstændigheder.⁶¹ Spørgsmålet er så om det er muligt for sagsbehandleren der er inde i sagen, at vurdere denne på en upartisk og objektiv måde. Dette kriterie vurderes af Center for Conflict Resolution til ikke at være muligt, idet upartiskhed og neutralitet hænger sammen med sagsbehandlerens egne subjektive holdninger til parterne, ud fra sagens værdipræmisser.⁶²

Set i forhold til EMRK art. 6, stk. 1, må denne tidligere sagsbehandlingsproces derfor have været i strid med EMRK. Denne påstand vil jeg her begrunde i, at når en sag skal træffes ud fra hvad der er bedst for barnet, så må det unægtelig være i strid med den materielle sandheds princip, hvis alle relevante forhold om barnet ikke er fuldt belyst, samtidig med, at forældrene ikke har en mulighed for at forsvare sig personligt overfor afgørelsesmyndigheden. Endvidere vil kravet til en upartisk sagsbehandling efter EMRK art. 6 også gælde, hvis en sagsbehandler eller en børnesagkyndig, udtalelse fra en skole eller fra en anden institution ikke kan anfægtes. Det vil i sådanne tilfælde skulle vurderes ud fra en subjektiv og objektiv test, hvorvidt sådanne udtalelser skal vurderes upartiske. For ofte kan det i sager for de involverede parter, føles som om den ene part har en administrativ myndighed på deres side. Dette var tilfældet i TFA.2020.75, hvor faderen i en konflikt om bl.a. samvær, flere gange havde indgivet underretninger til kommunen som følge af hans bekymringer overfor moderens varetagelse af børnene. Faderen giver i dommen udtryk for at han føler sig svigtet af kommunen ”(...) idet en kommunal ansat holder hånden over M.”⁶³ Faderens kommentar i sagen illustrerer ret godt den måde, hvorpå nogle parter i sager ofte føler, at de eksternt involverede parter ikke er upartiske.

Jon Fridrik Kjølbro skriver i sin bog Den Europæiske menneskerettighedskonvention for Praktikere, vedr. Art. 6, at: ”Kravet om uafhængighed og upartiskhed gælder også for sagkyndige eksperter, der inddrages i forbindelse med sagsbehandlingen, herunder ved at afgive erklæring eller besvare på spørgsmål.”⁶⁴ Det vil sige at, hvis en sagsbehandler, skole udtalelse eller børnesagkyndig udtalelse formodes at være subjektiv udformet, så må der ifølge Jon Fridrik Kjølbro, Maria Fonseca og Marianne Holdgaard nødvendigvis stilles

⁶¹ Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), ”Socialret” Undersøgelse og oplysning af børnesager (af Hanne Hartoft). Side 193-194

⁶² Vindeløv (2013). ”Konfliktmægling: En refleksiv model” Neutralitet og upartiskhed. Side 151-158.

⁶³ TFA.2020.75

⁶⁴ Kjølbro, (2017). Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere, side 571.

spørgsmålstegn til om sagen i så fald bliver vurderet efter princippet om en uafhængig og upartisk domstol,⁶⁵ når der i sagen ud fra en objektiv vurdering ikke vil være mulighed for at påklage eller anfægte den pågældendes habilitet.⁶⁶

I sagen Korošec mod Slovenien dom af d. 8. oktober 2015, var et noget lignende spørgsmål for retten. Sagen omhandlede retten til at anfægte en sagkyndig erklæring ved en administrativ myndighed, hvor det ikke var muligt for Tadej Korošec, at kommentere på en af den administrative myndigheds indhentede medicinsk sagkyndig erklæring. EMD skriver i sagen: *"the court notes that (...) the opinions (...) were neither ordered by the domestic courts nor were they explicitly referred to by the domestic courts as expert opinions. They were, however obtained and treated as such in the pre-judicial proceedings. (...) they were, for all practical purposes, regarded by the domestic courts as expert (...) evidence. The (...) case therefore has similarities to those cases in which the Court examined the issue of neutrality of court-appointed experts."*⁶⁷ Det kan af dommen udledes, at parterne i en sag der behandles af en administrativ myndighed skal have muligheden for, at anfægte rigtigheden af det indhentede sagsmateriale. Dette er begrundet i, at ethvert sagkyndigt materiale, *"(...) is likely to have a preponderant influence on the assessment of the facts and to be considered as an essential piece of evidence."*⁶⁸ Betydningen heraf må derfor være, at en administrativ myndighed skal belyse enhver sag i et omfang som gør det muligt for myndigheden at kunne træffe den korrekte materielle afgørelse, ud fra hvad der er bedst for barnet. Men det betyder også, at såfremt der bliver indgivet indsigelser imod det i sagen oplyste sagsmateriale, som er frembragt af den administrative myndighed, så vil det såfremt denne indsigelse ikke bliver taget til følge i positiv eller negativ forstand, umiddelbart betyde, at statens positive forpligtigelser ikke er opfyldt, hvilket det derfor må være i strid med EMRK art. 6, stk. 1.

2.2.2 Den forenklede familiesagsproces

Et af de nye tiltag som også er implementeret med reformændringen, er den forenklede familiesagsproces. Formålet med processen var at skabe en mere effektiv og nutidssvarende sagsbehandlingsproces, samt en øget domstolsinddragelse. Retsplejelovens kap 42 (herefter RPL) blev derfor ændret med det formål, at en individuel tilpasset sagsbehandlingsproces skulle stå mål med sagernes karakter.⁶⁹ Lovgiver søgte her at imødegå problematikken om at undgå en lang og unødigt sagsbehandlingsproces. Den forenklede familiesagsproces fremgår af RPL §§ 451 og 452. Når en sag er indgivet til familieretten efter FHL § 42, så er det op til familieretten selv at bestemme om hvorvidt en sag skal behandles i den forenklede familiesagsproces, jf. RPL § 452,

⁶⁵ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), *"Protecting the rights of others"* EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard). Side 243.

⁶⁶ Kjølbros, (2017). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, side 549.

⁶⁷ Korošec v. Slovenien, Para 51.

⁶⁸ Korošec v. Slovenien, Para 47.

⁶⁹ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 2: Baggrund.*

jf. § 451, stk. 1. Bestemmelserne går i sin enkelthed ud på, at sager: *"(...) der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27 i lov om Familieretshuset, og en sag om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset skal behandles i den forenkledede familiesagsproces."*⁷⁰ Dog kan familieretten selv bestemme, at en sag ikke fortsat skal behandles i den forenkledede familiesagsproces, samt at afgørelser efter stk. 1, ikke kan indbringes for højere ret, jf. RPL § 451, stk. 2 og 3. Grunden hertil er, at familieretten er den mest kompetente myndighed til at vurdere, at sagerne kan underlægges de særlige procedurer for den forenkledede familiesagsproces, samt at sikre, at der ikke sker unødigt forsinkelse af de respektive sager. Udgangspunktet er herefter at en sag der behandles i den forenkledede familiesagsproces, vil blive behandlet på et skriftligt grundlag, jf. RPL § 452, stk. 2. Begrundelsen hertil er, at en sag som er indgivet fra Familieretshuset og til familieretten i forevejen er oplyst efter reglerne i FHL §§ 26, 27 og 39, hvilket parterne også er blevet gjort bekendt med samtidig med, at de har haft mulighed for at komme med yderligere oplysninger samt bemærkninger til sagen.⁷¹ Skulle der alligevel være yderligere oplysninger til sagen, så vil det være op til familieretten at bestemme om en sag skal behandles på et skriftligt eller på et mundtligt grundlag, men dette ændrer ikke umiddelbart på at sagen behandles som et led i den forenkledede familiesagsproces. En sag kan således godt behandles i den forenkledede familiesagsproces som et mundtligt retsmøde. Dette skal dog vurderes ud fra sagens karakter samt kompleksitet, samtidigt med at der også skal lægges vægt på, hvorvidt der er fast praksis på området eller om hvorvidt der er tale om en individuel skønsmæssig afgørelse. Derudover skal det i vurderingen tillægges betydning, hvis der er tale om en sag som er indgribende for barnet eller for parterne, hvis der er tale om en sag som har principiel karakter, samt om der er tale om en sag hvor en mundtlig behandling kan belyse sagen yderligere.⁷² Udgangspunktet er derfor at det er sagens kompleksitet som afgør om en sag kan behandles i den forenkledede familiesagsproces, da det kun er de mindre enkle § 6-sager som behandles i dette regi, mens de komplekse § 7-sager behandles på alm. vis i familieretten.

Når en sag er indbragt for familieretten til behandling i den forenkledede familiesagsproces, så er det op til familieretten at udarbejde en fortegnelse over parternes påstande, anbringender samt beviser, jf. RPL § 452, stk. 8. Familieretten har også i bestemmelsen kompetence til at undlade at udarbejde en fortegnelse, hvis retten skønner at der på et forsvarligt grundlag kan afholdes hovedforhandling, uden at en sådan fortegnelse er udarbejdet eller hvis sagen behandles på et skriftligt grundlag.⁷³ Den forenkledede familiesagsproces følger retsplejelovens regler for småsagsprocessen, hvilket har til formål, at gennemføre en civilprocessuel sagsbehandling som: *"(...) skal være hurtigere, nemmere og billigere for sagens partere."*⁷⁴ Betydningen heraf er den, at det er de oplysninger som sagen opstartes på, som danner rammen for sagen ved familieretshuset. Familieretshuset

⁷⁰ Jf. LBK nr. 938 (2019), *Retsplejeloven* § 451.

⁷¹ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældresvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser § 14 til nr. 14, underafsnit: § 451.

⁷² Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), *"Proceduren"* § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 742-743.

⁷³ Jf. LBK nr. 938 (2019), *Retsplejeloven* § 451, stk. 8.

⁷⁴ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), *"Proceduren"* § 24 byretssager af Jette-Marie Sonne. Side 517.

sender efterfølgende ved uenighed sagens akter til familieretten sammen med et notits om hvad parterne er uenige om, hvorefter det er op til familieretten at bestemme hvorvidt sagen skal behandles ved brug af proceskrifter.⁷⁵ Formålet med bestemmelsen i RPL § 452, stk. 8 er, at en sag skal kunne behandles inden for 2 mdr. efter den er indbragt for familieretten, dog forudsat at der ikke foreligger særlige omstændigheder.⁷⁶ Derfor er der også blevet en begrænset adgang til at søge fri proces efter RPL § 327, stk. 1, nr. 2, i sager omhandlende forældremyndighed, bopæl- og samværssager som behandles i den forenklede familiesagsproces, jf. RPL §§ 327, stk. 2 og 328, stk. 5. Dog kan der med procesbevillingsnævnets tilladelse gives fri proces i denne type sager, hvis parten undtagelsesvis har behov for advokatbistand, jf. RPL § 452, stk. 7. Undtagelsesvis skal forstås på den måde, at parten enten har spørgsmål af principiel karakter, eller i det tilfælde, at parten er ude af stand til at varetage sine interesser fx pga. kognitiv funktionsnedsættelse.⁷⁷ Hovedprincippet i den forenklede familiesagsproces er at sagerne skal være advokatløse for på den måde, at fremskynde sagsbehandlingsprocessen.⁷⁸ Fremskyndelsen af sagerne kan også ses i de afgørelser som er truffet af Familieretshuset efter FHL § 26, (§ 6-sager). Disse afgørelser kan kæres til familieretten, jf. RPL § 453, stk. 1., modsætningsvist. Mens afgørelser efter FHL § 27, (også § 6-sager) kan indbringes for familieretten som 1. instans og ankes til 2. instans, jf. RPL § 453, stk. 1. Sondringen mellem § 6-sager efter FHL §§ 26 og 27, vil blive behandlet nærmere i afsnit 3.1.2.

Den forenklede familiesagsproces gør sig også gældende ved anke til landsretten efter RPL § 454a, sådan at sager der tidligere har været behandlet på et skriftligt grundlag, også ved landsretten vil blive behandlet på et skriftligt grundlag. Hensynet er her, at den forenklede familiesagsproces gerne skal afspejle sig igennem systemet som en helhed, for at gøre systemet mere gennemskueligt for borgeren.⁷⁹ Et eksempel på en sag som gennemgår behandling i den forenklede familiesagsproces, er TFA.2020.80. Af domreferatet kan det udledes, at sagen gennemgik en behandling i den forenklede familiesagsproces efter reglerne i FHL § 39. Dette kan ses på, at F overfor Familieretshuset har anmodet om at få sagen indbragt for familieretten til afgørelse samt, at domstolsbehandlingen herefter sker igennem den forenklede familiesagsproces. Dommen bliver efterfølgende anket til landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse, hvorefter sagen er afgjort på et skriftligt grundlag efter reglerne i RPL § 454 a.⁸⁰ Formålet med den forenklede familiesagsproces er dermed at gennemføre en mere gennemskuelig og smidigere sagsbehandlingsproces ved familieretten for på den måde, at sikre en hurtigere og mere ensartet domsbehandling. På den måde kan de mindre enkle sager gennemgå et sagsbehandlingsforløb som er gearret i forhold til netop den pågældende type sager,

⁷⁵ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), "Proceduren" § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 747.

⁷⁶ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældresvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 14 til nr. 14, underafsnit: § 452.

⁷⁷ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 15.

⁷⁸ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), "Proceduren" § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 742-743.

⁷⁹ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældresvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 14 til nr. 14, underafsnit: § 454a.

⁸⁰ Jf. TFA.2020.80

hvilket harmonerer med lovgivers intentioner om at skabe et enstrengt og sammenhængt familieretssystem hvor der er en flydende overgang mellem Familieretshuset og familieretten. Dette er også grunden til at familieretten efter endt sag, sender afgørelsen samt sagens akter til Familieretshuset, jf. RPL § 449e. På den måde kan Familieretshuset i efterfølgende sager få kendskab til parternes konflikt.

2.2.3 Hensynet til barnet i processen

Ser man på barnets vej igennem det nye familieretssystem, så er der netop her sket et øget fokus på det enkelte barn i processen. Det er der, fordi børn i konfliktfyldte sager har bedst af at blive skærmet mod forældrenes konflikt som i det tidligere system ofte var lang og træg. For det må stå klart, at en sag om forældremyndighed, bopæl eller samvær kan være konfliktfyldt for forældrene, men i midten af det hele står barnet ofte fanget som en "lus imellem 2 negle". For et barn kan i langvarige konfliktsituationer blive splittet mellem forældrene på en måde, så der opstår en indre loyalitetskonflikt.⁸¹ Den indre loyalitetskonflikt er selvsagt ikke sundt for et barn og kan i yderst konsekvens føre til, at barnet under forældrenes langvarige konflikt, bevidst eller ubevidst kommer til at fravælge eller afvise en ellers velfungerende forælder, fordi børn "(...) ikke har en formaliseret lydighedspligt (...)".⁸² Men det må vice versa også betyde, at når et barn fravælger en forælder, så er valget oftest foretaget ud fra en overlevelsesstrategi, hvor barnets afhængighed til forældrene oftest er baseret på opvækstens miljø.⁸³ Betydningen for børn kan være, at de efter en endt børnesamtale, eller efter et besøg ved den anden forælder, konstant bliver udspurgt om hvad de har sagt og hvorfor de har sagt sådan. Barnets overlevelsesstrategi vil på den måde potentielt kunne føre til, at barnet efter en børnesamtale frygter skældsord eller revselse fra den udspørgende forælder, som barnet herefter vælger til. I sådan en situation skaber barnet på den måde en midlertidig ro for sig selv, ved at gøre eller udtale sig om det som en evt. frembrusende eller manipulerende forælder ønsker at der skal siges eller gøres. Men konsekvenserne herved kan på lang sigt være, at barnet igennem opvæksten unægtelig igen og igen vil opleve sådanne skadelige og uhensigtsmæssige opdragelsesmetoder i takt med at barnets selvstændighed forøges. Der vil som Hanne Hartoft så fint udtrykker det, foreligge en: "(...) risiko for, at det barn der har været udsat for vold, som voksen selv bliver voldelig over for sine børn og andre mennesker."⁸⁴ Volden kan så at sige nedarves til næste generation.

Det øgede fokus på barnet fremgår af aftalen om et nyt familieretligt system, hvor hensynet til barnet bør skabes igennem et helhedsorienteret forløb, hvor forældrene igennem hjælp fra systemet bliver mere fokuseret

⁸¹ Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), "Socialret" Børnesamtale (af Trine Schultz). Side 184-186.

⁸² Hartoft, (2016). "Magtanvendelse over for anbragte børn og unge" Forældreansvar. Side 190-191.

⁸³ Jf. LFF 90., (2018-19). Hørringsvar (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), Hvert 3. Barn. Bemærkninger til skærpet fokus på beskyttelse af barnet efter forældreansvarsloven. side 281-283.

⁸⁴ Hartoft, (2016). "Magtanvendelse over for anbragte børn og unge" Forældreansvar. Side 191.

på barnet i konflikten, frem for deres egen interne konflikt.⁸⁵ Samtidig blev der skabt en lang række nye lovændringer, hvor der i hensynet til styrkelsen af børns rettigheder blev gennemført nogle nye materielle regler. Et eksempel herpå, var skabelsen af den nye formålsbestemmelse i hhv. FHL og FOL § 1, som skriver, at: *"I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og ret til trivsel og beskyttelse komme i første række."*⁸⁶ Formålsbestemmelsen tager afsæt i FN's Børnekonventions Art. 3, og er indsat for at tydeliggøre, at der i alle forhold og aspekter uanset om der er tale om forældre eller myndigheder, så skal barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.⁸⁷ Dette fremgår også af FHL § 1, stk. 1, som tilsiger, at: *"Familieretshuset skal træffe afgørelser ud fra, hvad der er bedst for barnet."*⁸⁸ Derudover er der endvidere i FOL § 4, indsat et nyt 2. pkt. som tilskrives: *"Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling (...)"*⁸⁹ Dermed understøttes Familieretshusets forpligtigelse til at træffe afgørelser ud fra barnets bedste. Ser man på den tidligere, formålsbestemmelse, så har den nye formålsbestemmelse skiftet fokus til, at børn under den processuelle behandling af sagen, skal skærmes for langvarige konflikter og hvor det altafgørende hensyn er barnets bedste. Det fremgår umiddelbart også i den tidligere Forældreansvarslovs § 4, at: *"Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet."*⁹⁰ Lovens ordlyd var således ikke tidligere at skærme for barnet i processen, men at skærme barnet i de afgørelser som blev truffet. Familieretshusloven har med deres reformændring også ændret sagsbehandlingsprocessen således, at barnet mødes tidligere i processen med den relevante og rettidige hjælp.⁹¹

Lovgiver fandt det dermed hensigtsmæssigt, at der med det nye familieretlige system blev et separat spor for de implicerede børn, så de på en mere skånsom og omsorgsfuld måde bliver ført igennem og skærmet i forhold til forældrenes konflikt.⁹² Dette skal ske igennem Børneenheden som er en nyetableret enhed i Familieretshuset. Børneenheden har til opgave at yde støtte og rådgivning til de børn som er berørt af familieretlige problemstillinger, jf. FHL § 15, stk. 1. Børneenhedens tilbud om støtte til børn fremgår af FHL § 15, stk. 2. Derudover er det børneenhedens formål at understøtte det individuelle barns behov for støtte igennem en tilpasset varetagelse af barnets trivsel i processen.⁹³ Varetages en sådanne støtte ikke, kan det ske, at barnets perspektiv bliver glemt eller overset. Oprettelsen af børneenheden har følgelig styrket barnets position i sagsprocessen, fordi kontaktpersonen kan tilbydes til barnet uden forældremyndighedsindehaverne, kan modsætte

⁸⁵ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser*. Afsnit 2 om Baggrund samt, Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.:* Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 2: Baggrund.

⁸⁶ Jf. LBK nr. 776, (2019). *Forældreansvarsloven*, § 1.

⁸⁷ LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.:* Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 1 til nr. 1.

⁸⁸ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 1, stk. 2.

⁸⁹ Jf. LBK nr. 776, (2019). *Forældreansvarsloven*, § 4.

⁹⁰ Jf. Lov nr. 499 (2007), *Forældreansvarsloven*, § 4.

⁹¹ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser*. Afsnit 1: Indledning.

⁹² Jf. LFF 90., (2018-19). *Hørringsvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), *Domstolsstyrelsens bemærkninger og hørringsnotat til udkast af forslag om Familieretshuset m.v.* side 110-135.

⁹³ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*, Afsnit 7 om Børneenheden.

sig dette.⁹⁴ Der er her tale om en fravigelse af FOL § 2, stk. 1, vedr. forældrenes beslutningskompetencer på barnets vegne, som er begrundet i, at børn i konfliktfyldte sager altid vil have et behov for en kontaktperson. Hvorvidt barnet herefter er forpligtiget til at udnytte sin kontaktmulighed, står ikke benævnt i hverken FHL eller forarbejderne hertil. Formodningen må derfor være, at det teoretisk er op til det enkelte barn selv at vurdere hvor meget støtte barnet har brug for.

Det må umiddelbart virke hensigtsmæssigt, at forældrene ikke skal samtykke til barnets kontakt med kontaktpersonen, fordi det vil være sundt for barnet at have et neutralt sted, hvor barnet kan udtrykke sine synspunkter og holdninger uden at skulle stå til måls herfor. Men spørgsmålet må alligevel bero på, hvorvidt forældre i konfliktfyldte sager kan presse barnet til at undlade denne kontakt, hvilket bestemmelsens formål i så fald vil blive udspillet. Det må derfor kunne udledes, at netop disse børn, er børneenhedens primære fokusgruppe. Og når det omvendt ifølge lovforarbejderne er op til forældremyndighedsindehaverne at give samtykke til at barnet deltager i en børnegruppe,⁹⁵ så kan der her opstå tvivl om i hvor stor en grad barnet reelt har fået styrket sin position under sagsprocessen. Det er også grunden til, at Dansk Psykologforening anser det for meningsfuldt, at børnerådgivningen ikke frakobles forældreansvaret netop fordi børn ikke kan stå alene med at ansvaret for at vurdere om de skal modtage hjælp fra børneenhedens kontaktperson.⁹⁶ Dansk Psykologforening mener dermed, at forældrene ikke bør udelukkes i forbindelse med barnets kontakt til børneenhedens kontaktperson. Til bemærkning hertil bør det benævnes, at Børnerådet modsat Dansk Psykologforening er begejstret for denne udvikling, fordi barnets initiativret netop styrkes, samtidigt med at Familieretshuset har et øget fokus på at formidle forældrene en viden om barnets situation i midten af konflikten.⁹⁷ Det sker bl.a. igennem en række tilbud som konfliktmægling og børnesagkyndig rådgivning, som tilbydes uanset sagernes kompleksitet.⁹⁸ Barnets mulighed for at de kan få tildelt en kontaktperson som følger dem hele vejen igennem systemet, må også anses for en forbedring for barnet i processen, da de bliver mødt med færrest mulige personer.⁹⁹ Kontaktpersonens rolle er her ikke kun begrænset til at følge barnet i Familieretshuset, men indeholder også en kompetence til at følge og støtte barnet igennem en sag ved familieretten. Kontaktpersonen kan endvidere være bindeled til en evt. kommunal eller social indsats således barnets mulighed for at opnå anden støtte øges.¹⁰⁰

Meningen med at barnet skal tildeles en kontaktperson er, at der skal skabes ro og tillid imellem barnet og kontaktpersonen, så barnet føler at de oplysninger som de deler, kan holdes fortroligt mellem barnet og

⁹⁴ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 17, stk. 2, 2. pkt.

⁹⁵ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 15.

⁹⁶ Jf. LFF 90., (2018-19). *Hørringsvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), *Dansk psykologforenings bemærkninger og hørringsnotat til udkast af forslag om Familieretshuset m.v.* side 63-67.

⁹⁷ *Ibid.* *Børnerådets bemærkninger og hørringsnotat til udkast af forslag om Familieretshuset m.v.* side 35-38.

⁹⁸ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 2: Baggrund.

⁹⁹ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 17, stk. 1.

¹⁰⁰ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 17.

kontaktpersonen.¹⁰¹ Det er også grunden til at der i FHL § 19, stk. 1., står at: ”Børneenheden må ikke videregive oplysninger som et barn har givet til børneenheden efter §§ 15 og 17, medmindre barnet har givet samtykke til at oplysningerne videregives.”¹⁰² Dvs. at hvis kontaktpersonen i sin kontakt med barnet får oplysninger vedr. barnets generelle trivsel, eller andre oplysninger som måske kunne være relevant for sagen, og som er fremkommet under den omsorgsgivende støtte. Så vil der i disse tilfælde skulle kræves et samtykke fra barnet før oplysningerne må videregives.¹⁰³ Men er der derimod tale om oplysninger som er fremkommet under børneenhedens opgaver vedr. frembringelsen af oplysninger omhandlende barnets perspektiv eller som følge af en børnesamtale efter FHL § 19, stk. 2. Så vil der ikke være et krav om at barnet skal samtykke til videregivelsen af disse oplysninger men derimod, at barnet eksplicit frabeder sig at oplysningerne kommer videre. Dette er begrundet i hensigten om, at børneenheden skal understøtte Forældreansvarslovens regler om at barnets perspektiv belyses.¹⁰⁴ Betydningen heraf må derfor være at, hvis barnet fremkommer med oplysninger givet under en alm. personknyttende samtale, så har kontaktpersonen tavshedspligt herom. Det vil omvendt ikke gøre sig gældende for de oplysninger som fremkommer i forbindelse med oplysningen af sagen, hvor barnet ikke ønsker oplysninger videregivet, fordi der i formuleringen er en lille modificering gemt i reglerne. Begrebet ”medmindre barnet modsætter sig, at oplysningerne videregives” skal tolkes sådan, at barnet som explicit skal frabede sig, at oplysningerne ikke videregives.¹⁰⁵ Det må dermed også betyde, at hvis barnet igennem sine reaktioner viser tegn på, at barnet presses fra anden side til eksplicit at frabede videregivelse af oplysningerne, så vil det i et sådan tilfælde alligevel være muligt at anvende oplysningerne, fordi det ikke er barnet selv, som explicit har frabedt sig oplysningerne.

2.2.4 En styrkelse af retssikkerheden

Ser man på borgernes rettigheder efter oprettelsen af det enstrengede system, så vil familieretlige sager vedr. samvær ikke længere blive behandlet i ankestyrelsen som 2. instans, men derimod af familieretten. Familieretten består af byretten som 1. instans og med landsretten som 2. instans. Udgangspunktet er at alle sager skal starte op i Familieretshuset, for at samle og overskueliggøre sagsbehandlingsprocessen. Der er med oprettelsen af familieretten, sket en ændring således, at der sker en øget domstolsinddragelse i samværsager som behandles i Familieretshuset og, hvor det er Familieretshuset som træffer afgørelse i sagen. Parterne i sagen kan herefter såfremt de ikke er tilfredse med afgørelsen, nu modsat tidligere, i nogle sager anmode domstolene om en prøvelse af Familieretshusets afgørelse.

¹⁰¹ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 15.

¹⁰² Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 19, stk. 1

¹⁰³ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*, Afsnit 7.1 om Børneenhedens tilbud om støtte til børn

¹⁰⁴ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. § 19.

¹⁰⁵ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*, Afsnit 7.2 om Børneenhedens oplysninger i forbindelse med videregivelsen af en sag.

I andre samværsager som er af mere indgribende karakter, kan parterne såfremt de ikke kan nå til enighed om samværet, indbringe sagen til afgørelse ved familieretten.¹⁰⁶ Dog er det ikke alle sager der umiddelbart kan ankes til landsretten, da det kræver procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. RPL § 453, stk. 1. Der er således i nævnte bestemmelse indsat en appelbegrænsning i prøvelsen af afgørelser som er truffet af Familieretshuset.¹⁰⁷ Appelbegrænsningen kan også udledes af FHL § 39, stk. 1. 2. pkt., samt U.2020.365H, og er begrundet i det forhold, at en sag som indledningsvist har været behandlet af en administrativ myndighed allerede, har været undergivet en prøvelse.¹⁰⁸ Dommen er god fordi, den udover at være en dom med høj præjudikatværdi, også i dommens præmisser anvender forarbejderne til L 91. Højesteret resonerer sig i dommen frem til, at appelbegrænsningen er begrundet i, at sager hvor en afgørelse er truffet af Familieretshuset forud for indgivelse til familieretten, ikke bør have fri adgang til prøvelse i landsretten. Umiddelbart må det ses i lyset af, at en sag om samvær som efter FHL § 39, stk. 1, indgives til Familieretshuset med anmodning om indbringelse til familieretten, forud for indbringelsen, jf. FHL § 41, stk. 3. Dvs. at der forud for en sags rekursbehandling i familieretten, først skal ske en vurdering om der i stedet bør ske en genoptagelse af sagen, efter de i FHL § 41, stk. 3, nævnte genoptagelsesgrunde.

Når man ser på Statsforvaltningens tidligere afgørelsespraksis i samværsager af indgribende karakter, så skal man se det i lyset af, hvordan det for den almene borger kunne være vanskeligt at vurdere om det af statsforvaltningen indhentede sagkyndige materiale skulle efterprøves og evt. anfægtes. Dette er begrundet i, at en senere anfægtelse af materialet kan føre til at materialet under behandlingen ved ankestyrelsen vil blive anset for stiltiende accepteret og uanfægtet af parten.¹⁰⁹ Kravet om en upartisk domstolsprøvelse efter EMRK, art. 6, stk. 1., syntes at bidrage til argumentationen om, at den hidtidige afgørelsespraksis med Ankestyrelsen som 2. instans, formodentlig har været i strid med retten til en retfærdig rettergang, jf. EMRK art. 6, stk.1. Det at Statsforvaltningens tidligere praksis vedr. samværsafgørelser af indgribende karakter, som kunne ankes til ankestyrelsen i 2. instans, ændrede ikke på det faktum, at der ifølge EMRK art. 6 ikke var tale om en egentlig domstolsprøvelse.¹¹⁰ Borgernes retsstilling syntes dermed nu at være forbedret i det, at tidligere administrative afgørelser ikke kunne efterprøves af domstolene, medmindre sagerne blev anlagt som et spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser, efter Grundlovens § 63, stk.1.¹¹¹ Den øgede domstolsinddragelse har dermed den betydning, at borgerne nu modsat tidligere, har mulighed for at påklage de af Familieretshuset ensidige

¹⁰⁶ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 39, stk. 1.

¹⁰⁷ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), "*Proceduren*" § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 744.

¹⁰⁸ Jf. U.2020.365H

¹⁰⁹ Bulut v. Østrig, Para 34.

¹¹⁰ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), "*Protecting the rights of others*" EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard), Side 236.

¹¹¹ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 6 om Administrative konsekvenser for borgerne, samt, Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af foreldreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 6 om administrative konsekvenser for borgerne.

indhentede oplysninger, samt evt. at påklage evt. sagkyndige erklæringer eller den pågældendes habilitet. Kompetencefordelingen mellem Familieretshuset og familieretten syntes dermed at være styrket, hvilket må ses i sammenhæng med implementeringen af den forenkledede familiesagsproces. En proces som har gjort, at nogle sager som indbringes for familieretten, ikke nødvendigvis kræver et fysisk møde i familieretten, hvilket gør sagsbehandlingstiden hurtigere.

Ser man herefter på barnets bedste i det nye familieretlige system, hvor mindre enkle § 6- sager bliver behandlet i den forenkledede familiesagsproces, så bør man også se på, at der for forældrene i denne type af sager ikke er mulighed for at søge fri proces.¹¹² Umiddelbart må det efter EMRK art. 6, stk. 1, være i strid med Konventionens bestemmelser, hvilket også bakkes op af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard som mener, at der ved de tidligere samværssager i statsforvaltningen: *"(...) forekommer retssikkerhedsmæssigt problematisk, at der ikke er mulighed for at få beskikket en advokat (...)."*¹¹³ Grunden hertil er, at hvis parterne i en sag ikke har et ligeligt psykisk eller økonomisk styrkeforhold, hvor de implicit ifølge loven selv skal formidle deres påstande og anbringender igennem den børnesagkyndige rådgivning, som de under forløbet i Familieretshuset modtager af sagsbehandlerne. Så vil den svage part som ikke har råd til en advokat stå dårligere stillet, fordi det kan være svært for den mindre kognitivt bemidlede part eller den mere neutrale type, at frembringe de reelle fakta og dermed det som er relevant at belyse i forbindelse med barnets dagligdag ved denne. Samtidig vil det derudover være svært for en forælder som ikke kan søge advokatbistand, i forbindelse med sagens overdragelse til den forenkledede familiesagsproces, at vurdere deres muligheder for at kommentere på de af Familieretshusets ensidige indhentede sagsoplysninger som ved overdragelse til familieretten indgår som en del af oplysningsgrundlaget for sagen og som efterfølgende potentielt kan blive fundamentet for en endelig afgørelse. Det kan derfor anses for bekymrende når domstolene i deres høringssvar til lovforslaget skriver, at der: *"(...) ved familierettens behandling af en sag skal hensynet til, at barnet møder færrest mulige personer vægtes mod hensynene til, at der skal træffes en korrekt afgørelse, og at barnet og familien oplever en retssikkerhedsmæssig forsvarlig, upartisk og uvildig behandling af sagen."*¹¹⁴ Barnets bedste, syntes således af domstolene at skulle vægte tungere end de retssikkerhedsmæssige garantier, som forældrene ifølge den ordinære lovgivning har.

Betragtningen af hvorvidt en sag skal behandles hurtigt eller effektivt skal ses i forhold til, at det for børn i konfliktfyldte sager oftest vil være bedst, hvis de blive skærmet for en lang sagsbehandlingsproces samt en efterfølgende domstolsbehandlingsproces, hvor de kan blive mødt af flere forskellige børnesagkyndige. Det sidstnævnte var tilfældet i U.2009.2502H. I sagens afsluttende del, fremgår det, at der var tale om en dreng

¹¹² Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.4.2.1 om familieretlige sager.

¹¹³ Gammeltoft-Hansen; Koch; Kristiansen; Müller, (2013), *"Protecting the rights of others"* EMRK artikel 6 og dansk familieret (af Maria Fonseca og Marianne Holdgaard). Side 239.

¹¹⁴ Jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 90 – bilag 1, *Høringssvar: Inddragelse af barneperspektivet og støtte til barnet*, side 117

som havde været til 3 børnesamtaler i Statsamtet ved 3 forskellige børnepsykologer. Sagen havde stået på i over 10 år, og havde medført at forældrene ca. 4 gange årligt enten var i statsamtet, fogedretten eller til samtaler med psykolog.¹¹⁵ Sagen er god til at illustrerer det tidligere systems sagsforløb, hvor der ikke blev sat fokus på barnet i processen. Implementeringen af Børneenheden syntes derfor at være i god harmoni med beskyttelsen af barnet i processen, sammen med de nye formålsbestemmelser i forældreansvarsloven. Lovgivers hensigt med at barnets bedste skal skinne igennem alle dele af systemet, har vist sig at være en overordentlig velbegrundet hensigtserklæring, hvor barnets bedste endvidere varetages igennem en hurtigere og enklere sagsbehandlingsproces. Det fremgår af forarbejderne til Lov om Familieretshuset, at: *"Det er ministeriets opfattelse, at der i højere grad bør ske en identifikation af de familier, hvor retssikkerhedsmæssige hensyn tilsiger, at der træffes en afgørelse i domstolssystemet (...)."*¹¹⁶ Det kan på baggrund heraf udledes, at lovgiver med skabelsen af det nye familieretlige system har til formål at opfange de mere komplicerede sager tidligt i sagsforløbet igennem en indledende screenings-, og visitationsproces.

2.2.5 Retspolitiske betragtninger

Med implementeringen af et nyt familieretligt system er det uden tvivl, at den øgede domstolsinddragelse har medført en retssikkerhedsmæssig forbedring i parternes retsstilling set i forhold til før lovreformen. Omvendt bør der her stilles spørgsmålstejn til om ændringerne i reglerne vedr. fri proces, i så fald ville kunne få betydning for måden, hvorpå en sag indbringes til Familieretshuset. I betragtning hertil kan jeg personligt godt blive bekymret for, om den nye sagsbehandlingsproces i Familieretshuset kan føre til en incitamentsstruktur, hvor en økonomisk svag, eller en kognitiv stærk part, på den baggrund kan spekulere i at opnå et højere eller lavere konfliktniveau, for derigennem at få sin sag visiteret til et andet sagsbehandlingsspor. For hvis en sag bliver behandlet som en § 6-sag, så vil den ifølge reglerne for den forenkede familiesagsproces kunne behandles på et skriftligt grundlag uden mulighed for advokatbistand, hvilket umiddelbart kunne tænkes at gavne den økonomiske eller kognitive stærke part. Samtidigt vil det modsatte kunne gøre sig gældende i jagten på, at få en sag fremmet som en § 7-sag, hvor der netop er mulighed for at opnå fri proces, samt en øget mulighed for domstolsprøvelse.

Disse tanker danner herefter grundlag for specialets efterfølgende behandling af Familieretshusets sagsbehandlingsproces.

¹¹⁵ Jf. U.2009.2502H

¹¹⁶ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.2

Kapitel 3

Familieretshusets sagsbehandlingsproces

Det følgende kapitel har til formål at undersøge Familieretshusets sagsbehandlingsproces forud for videregivelse af en sag til familieretten. Afsnit 3.1 vil undersøge indholdet af de enkelte sagsbehandlingsspor, herunder enkle, mindre enkle og komplicerede sager. Afsnit 3.2 vil undersøge screenings- og visitationsprocessen, Afsnit 3.3 vil undersøge hvorledes en sag oplyses forud for sagsbehandlingen samt forud for en indbringelse til familieretten. Afsnit 3.4 vil afslutningsvis komme ind på en kort opsummering med perspektiverende betragtninger. Gennemgangen af det ovennævnte vil ske ved brug af den retsdogmatiske metode, med brug af relevante retskilder, retspraksis samt retslitteratur.

3.1 De enkelte sagsbehandlingsspor

For at undersøge screeningsprocessens betydning i Familieretshusets sagsbehandlingsproces, findes det indledningsvist relevant at undersøge de enkelte sagsbehandlingsspor samt eventuelle afvejningskriterier som kan have betydning for sagens kategorisering under screenings- og visitationsprocessen. I forarbejderne til L90, fremgår det af en undersøgelse foretaget af analyseinstituttet VIVE, at 30 % af alle konfliktfyldte sager har et lavt konfliktniveau, hvor forældrene er mindre enige, mens det i 40 % af sagerne er tale om et forhøjet konfliktniveau, men hvor forældrene ikke betvivler hinandens forældreevne.¹¹⁷ Det må derfor kunne udledes, at de resterende 30 % af sagerne er højkonfliktsager, hvor forældrene betvivler hinandens forældre og omsorgsevne. I samme undersøgelse fremgår det, at der i 2015 blev behandlet ca. 36.500 sager vedr. forældremyndighed, bopæl, samt samvær. Heraf er der 12.000 sager årligt som registreres, 13.500 sager omhandler samvær, 8.700 sager omhandler forældremyndighed og bopæl, samt 2.300 sager som gennemgik et konflikt håndterende forløb.¹¹⁸ Tidligere har en undersøgelse af førstegangshenvendelser endvidere fastslået, at 20 % af de familier som første gang henvender sig til systemet selv angiver, at de både har et højt konfliktniveau, samt andre sociale problemstillinger som psykisk sygdom, misbrug, vold. m.v.¹¹⁹

Af forarbejderne til Familieretshusloven fremgår det, at det er af: *”(...) afgørende betydning, for hvordan familien mødes, hvordan sagsbehandlingen tilrettelægges, og hvorvidt en eventuel afgørelse i sagen træffes af familieretshuset eller familieretten.”*¹²⁰ Ændringen af sagsbehandlingsprocessen skal ses i sammenhæng med FHL § 1, stk. 3. I bestemmelsen står der, at såfremt forældrene ikke selv, eller med hjælp fra Familieretshuset

¹¹⁷ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.2 om visitation

¹¹⁸ Børne- og Socialministeriet (2017), *”Katalog – modeller og baggrund”*: Baggrund: Sagernes antal og karakter: afsnit 5 om Forældreansvar.

¹¹⁹ Ibid. Statsforvaltningens model, side 12.

¹²⁰ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om visitation

kan komme til enighed, så vil det være op til Familieretshuset enten at træffe en afgørelse, eller sende sagen til familieretten. Det må umiddelbart betyde, at forældrenes kommunikation og samarbejde anses for den primære løsningsmodel, hvilket en afgørelse truffet af Familieretshuset eller af familieretten dermed må anses som den sekundære løsningsmodel.¹²¹ Betydningen syntes umiddelbart at være klar, dog er det i forhold til barnet i processen ikke forældrene som ud fra lovens formål, dem som er beskyttet af loven, men derimod barnet, hvilket følger af FHL § 1, stk. 1, 2. pkt.¹²² De enkelte sagsbehandlingsspor er derfor ud fra en formålsbestemmelse om at tilgodese barnet under sagsbehandlingen af afgørende betydning for den efterfølgende sagsbehandlingsproces. Familieretshuset foretager derfor indledningsvist en normativ afvejning af sagens omstændigheder, for på den måde, at visitere sagen til behandling i dets respektive sagsbehandlingsspor. Sagerne vil hhv. blive behandlet som enten en enkel sag efter FHL § 5, en mindre enkel sag efter FHL § 6, eller som en kompliceret sag efter FHL § 7., jf. FHL § 4, stk. 1.¹²³ (Sagerne benævnes herefter som hhv. § 5-, § 6-, og § 7-sag).¹²⁴

3.1.1 Enkle sager (§ 5-sag)

Sager der behandles som en § 5-sag er defineret ved, at der er enighed mellem forældrene, hvilket de derfor kun skal have foretaget en registrering af sagen.¹²⁵ Da der ikke foreligger en partstvist er en § 5-sag relativ ligetil, hvilket sagerne derfor som udgangspunkt ved modtagelsen kun skal registreres og protokolleres, efter reglerne i FHL § 25, jf. § 5, stk. 1.¹²⁶ Det er også grunden til, at en § 5-sag ikke kan påklages eller indbringes for en højere myndighed, da hensigten med dette sagsbehandlingsspor er, at fremskynde de mange sager.¹²⁷ Lovgivers ønske om at fremskynde de mange ukomplicerede sager, har dog også været genstand for en del overvejelser set i relation til beskyttelsen og opsporingen af børn som potentielt kan være udsatte. Det fremgår af bl.a. forarbejderne til loven, samt af de til lovens tilhørende vejledninger, at der i hensynet til barnets bedste ikke umiddelbart kan foretages en formel registrering af en § 5-sag, hvis den inden for de sidste 6 mdr. har været behandlet som en enten en § 6- eller § 7-sag.¹²⁸ Begrundelsen herfor er, at der i efterdønningerne af en § 7-sag, skal sikres, at den ene forælder ikke ved brug af kompulsiv, eller mekanisk tvang, tvinger den anden forælder til at indgå en aftale, som efterfølgende bliver registreret og dermed eksigibel.¹²⁹ Afslutningsvist bør det nævnes, at en sag som starter i et andet sagsbehandlingsspor, efterfølgende godt kan visiteres om til en §

¹²¹ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 2.1 om Barnets bedste og Børneenheden

¹²² Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 2: Baggrund.

¹²³ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 3.3 om visitation

¹²⁴ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, §§ 5-7, jf. § 4, stk. 1.

¹²⁵ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 4 om behandling af § 5-sager

¹²⁶ *Ibid.* Afsnit 4.1 om Afslutning af sagen § 5-sagen.

¹²⁷ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 40, stk. 1.

¹²⁸ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Samt, Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Jf. Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser til § 4

¹²⁹ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 2.6 Særligt om behandlingen af § 5-sager efter forældreansvarsloven.

5-sag, hvis der under sagen opnås enighed mellem parterne, dog undtaget sager efter FHL § 6, stk. 2., da lovens ordlyd tilsiger, at de: *"(...) altid (...) behandles som § 6-sager, (...)".*¹³⁰

3.1.2 Mindre enkle sager (§ 6-sag)

Sager der behandles som en § 6- sag er defineret ved, at forældrene ikke er enige, om forældremyndighed, bopæl eller samvær, og hvor forældrene ikke betvivler hinandens forældreevne.¹³¹ Ligeledes kan § 6-sager også indeholde sager, hvor forældrene er enige, men hvor sagen indeholder faktiske eller juridiske problemstillinger, som medfører et behov for en egentlig sagsbehandling.¹³² I § 6-sager bliver forældrene mødt med en konfliktorienterende tilgang, hvilket forældrene derfor mødes med tilbud om børnesagkyndig rådgivning samt konflikthåndtering, jf. FHL § 26, 1. pkt. § 6-sager defineres som mindre enkle sager fordi der her er tale om en type af sager, hvor der er en forventning om at sagerne i udgangspunktet ikke tilsiger en egentlig domstolsbehandling. § 6-sager kan dog variere i konfliktniveauet, således at nogle sager omhandlende forældremyndighed, bopæl eller samvær, kan have et meget højt konfliktniveau mens nogle sager omvendt kan have et meget lavt konfliktniveau.

Mindre enkle sager kan efter reglerne i FHL kapitel 9 defineres som enten § 6-sager efter FHL § 26, eller som § 6-sager efter FHL § 27. Forskellen mellem reglerne er, at Familieretshuslovens § 26 opstiller nogle generelle regler for behandlingen af § 6-sager. Samtidig definerer den modsætningsvist og i relation til § 27, stk. 1, nr. 3, at det er Familieretshuset som træffer afgørelse i alle sager om samvær, hvor det vurderes, at afgørelsen ikke vil være indgribende for barnet. Lovens ordlyd er i FHL § 27, stk. 1, nr. 3, i fuld harmoni med en formålsfortolkning af forarbejderne idet ordlyden tilskriver, at sagen skal være indgribende for barnet, hvilket modsætningsvist ikke gør sig gældende for forældrene. Reglerne om samvær i FHL §§ 26 og 27, stk.1, nr. 3, er: *"(...) ofte uafgrænsede, detaljerige og foranderlige (...)"*¹³³ og hvor forældrenes usikkerhed i egne ønsker kan medføre en forøgelse i konfliktniveauet, hvilket: *"(...) efterlader (...) en mindre del af § 6-sagerne om samvær (...) for egnede til en domstolsafgørelse (...)".*¹³³ Det kan her udledes, at der er nogle sager om samvær, hvor konfliktniveauet er så højt, at det kan anses for indgribende af hensyn til barnet, hvis ikke sagen behandles hurtig. Dette gør sig således også gældende for nogle sager hvor der ikke umiddelbart ville være tale om en indgribende afgørelse.¹³⁴ Hvorvidt en afgørelse er indgribende for barnet, træffes ifølge forarbejderne af den på sagen børne- og familiefaglige medarbejder.¹³⁵ Da vurderingen ikke er en afgørelse i sig selv, bør det her bemærkes,

¹³⁰ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 4, stk. 2.

¹³¹ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om visitation: Det gule spor (§6-sager).

¹³² Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6.3 om behandlingen af § 6-sager.

¹³³ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6.2 om behandlingen af § 6-sager.

¹³⁴ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 27.

¹³⁵ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6.2 om behandlingen af § 6-sager.

at der er tale om en procesledende beslutning, hvilket forældrene dermed ikke har mulighed for at påklage hvorvidt en sag bør anses for indgribende for barnet eller ej.

Efter forarbejderne anses en afgørelse om samvær for indgribende, hvis der er tale om en større ændring i samværet fx fra en 7/7 ordning og til en 5/9 ordning.¹³⁶ Derudover kan en sag anses for indgribende for barnet, hvis et samvær optrappes med flere dage over en kort periode, hvor barnet ikke når at tilpasse sig til samværsændringerne. Dansk Psykologforening understøtter dette, idet de i deres høringssvar til lovforslaget om Familieretshuset skriver, at det bør overvejes om indgreb som efter FHL § 27, stk. 1, nr. 3 skal være begrundet i hvad der anses for indgribende for barnet ud fra en voksens eller ud fra et barns perspektiv. Dansk psykologforening mener endvidere, at dette bør overvejes med stor nøje, da det som ikke anses for værende indgribende for et barn i voksnes optik, godt kan være indgribende for barnet og dermed have en stor betydning for det individuelle barn.¹³⁷ Familieretshuset bør derfor i denne type af sager ikke skønne under regel, da der her eksempelvis kan være børn med diagnoser som ellers vil blive tilsidesat. En vurdering af hvad der er indgribende for barnet, kan derfor være uigennemskueligt. Der bør derfor stilles spørgsmålstegn ved om hvorvidt, dette evt. kan være et retssikkerhedsmæssigt problem når ikke dette kan påklages til domstolene. Dette syntes dog løst ved, at der i samværsager modsat den tidligere behandling i statsforvaltningen, nu er mulighed for at få sagen prøvet ved domstolene, efter reglerne i FHL § 39, hvilket samværsager derfor får de samme fundamentale retssikkerhedsgarantier som sager om forældremyndighed og bopæl, dog med den begrænsning at samværsager efter reglerne i FHL § 26, ikke umiddelbart kan påklages til en højere administrativ myndighed, jf. FHL § 39.

Formålet med Familieretshusets konfliktorienterede tilgang i § 6-sager er, at det af hensynet til barnet i det lange perspektiv vil være mest hensigtsmæssigt, hvis forældrene bibringes en forståelse for hvordan konflikten i sig selv, samt parternes indbyrdes konflikter imellem hinanden påvirker barnet.¹³⁸ Hensigten er her, at såfremt forældrene lærer at samarbejde og kommunikere om barnet, så vil det kunne mindske risikoen for en eskalering af konflikten, samt efterfølgende problemstillinger.¹³⁹

Den konflikthåndterende tilgang skal ses i lyset af tidligere dokumenterede erfaringer som viser, at det i ca. 70 % af tilfældene vil være muligt at forlige denne type af sager.¹⁴⁰ Analyseinstituttet VIVE, har efter oprettelsen af Familieretshuset foretaget en baselinjeundersøgelse af det familieretlige system. Analysen baseres på tal fra

¹³⁶ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 27.

¹³⁷ Jf. LFF 90., (2018-19). *Høringssvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), Dansk psykologforenings bemærkninger og høringssvar til udkast af forslag om Familieretshuset m.v. side 63-67.

¹³⁸ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6.2 om behandlingen af § 6-sager.

¹³⁹ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.4.3 om tilbud om konflikthåndtering og rådgivning.

¹⁴⁰ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.2 om visitation

2015, og viser, at der i 45 % af alle sager som mødtes med en konflikthåndterende tilgang i statsforvaltningen, ikke efterfølgende har henvendt sig med nye familieretlige problemstillinger.¹⁴¹ Tallene harmonerer godt med de overvejelser som er gjort indledningsvist og forud for lovforslagets fremsættelse, hvilket understøtter, at: *"(...) parterne med relevant støtte og trods et eventuelt højt konfliktniveau selv kan nå frem til en løsning (...)."*¹⁴² Vurderes en § 6-sag derimod under sagsbehandlingen at der sker en optrapning i konfliktniveauet, eller fremkommer der andre oplysninger som tilsiger, at det af hensyn til barnet bør foretages en tværfaglig behandling, så er det muligt efter, FHL § 4, stk. 2, at visitere sagen om til en § 7-sag.

3.1.3 Komplicerede sager (§ 7-sag)

Sager der behandles som en § 7-sag er defineret ved, at forældrene ikke er enige om forældremyndighed, bopæl eller samvær, og hvor forældrene betvivler hinandens omsorgsevne.¹⁴³ En § 7-sag er defineret ved at den er kompleks. § 7-sager fordrer derfor en tværfaglig behandling efter reglerne i FHL kapitel 10, jf. FHL § 7. En sag anses for kompleks, hvis den indeholder en eller flere risikofaktorer som familien er påvirket af, herunder: *"(...) højt konfliktniveau, manglende tillid til den anden forælders evne til at drage omsorg for barnet, vold, misbrug, psykisk sygdom og sociale problemstillinger såsom alkohol- og stofmisbrug."*¹⁴⁴ Sager som ikke i sig selv kræver en tværfaglig behandling, vil dog blive behandlet som en § 7-sag, hvis der er en relevant sammenhæng mellem sagerne, jf. FHL § 4, stk. 3. Dette er begrundet i, at sager som behandles sideløbende med en kompleks sag, ofte vil medføre en forhøjelse af parternes konfliktniveau, hvilket ikke er til barnets bedste. Det vil derfor være relevant, at sambehandle en sag om bopæl sammen med en sag om samvær eller børnebidrag. Formålet med reglerne er at sikre et mere smidigt sagsbehandlingsforløb samt sikre, at sagerne ikke behandles sideløbende med hinanden.¹⁴⁵ Sager som indgives til registrering som en § 5-sag vil såfremt parterne inden for de sidste 6 mdr. har gennemgået et § 7 forløb, altid blive visiteret om til en § 7-sag.¹⁴⁶ Ligeledes vil sager efter FHL § 24 altid kræve at sagen behandles med en tværfaglig tilgang, jf. FHL § 24, stk. 3.

De risikofaktorer som kan karakterisere en § 7-sag kan enten i sig selv normere en tværfaglig sagsbehandling og i andre tilfælde vil de enkelte risikofaktorer i samspil med hinanden fordrer en tværfaglig behandling. Fx vil en sag altid skulle behandles som en § 7-sag, hvis der i ansøgningen eller under sagsbehandlingen, er eller

¹⁴¹ Dahl, K. M., (2019). *Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder*. Afsnit 6.8 Opsummering

¹⁴² Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6.2 om behandlingen af § 6-sager.

¹⁴³ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om visitation: Det gule spor (§6-sager).

¹⁴⁴ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om visitation: Det røde spor (§7-sager).

¹⁴⁵ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4.

¹⁴⁶ Ibid.

forekommer tegn på, at: *"(...) der har været, er eller kan opstå voldelig adfærd mellem parterne eller overfor barnet."*¹⁴⁷

En sag som indeholder sociale problemstillinger vil ligeledes i sig selv, altid normere en tværfaglig behandling, hvis risikofaktoren selvstændigt indikerer en risiko for mistrivsel hos barnet.¹⁴⁸ Sådanne sociale problemstillinger kan være: Psykisk vold, overgreb på barnet, psykisk sygdom, eller misbrug af medicin, stoffer eller alkohol.¹⁴⁹ I andre tilfælde hvor der ikke direkte er tegn på mistrivsel hos et barn, kan flere risikofaktorer i sammenspil med hinanden fordre en tværfaglig behandling, hvis dette vurderes relevant i hensynet til afdækningen af barnets perspektiv. Disse risikofaktorer kan være: højt konfliktniveau, manglende tillid til den anden forælders evne til at drage omsorg for barnet ud fra dennes personlige egenskaber, eller parternes individuelle forudsætninger for at kunne indgå i det nødvendige forældresamarbejde, herunder at følge de af familierettens fastsatte afgørelser.¹⁵⁰ En sag der alene består af et højt konfliktniveau forældrene imellem vil dermed ikke i sig selv berettige til en tværfaglig behandling: *"Der skal således være andre forhold til stede (...)".*¹⁵¹ Omvendt kan et vedvarende konfliktniveau derimod berettige en tværfaglig behandling, fordi der i de fleste sager netop over tid sker en intensivering af konflikten, hvorfor konflikten ifølge forarbejderne oftest vil ende med at andrage andre familieretlige eller socialretlige faktorer.¹⁵² Kendetegnende for en sag indeholdende et højt konfliktniveau vil ikke nødvendigvis kun omhandle de forældre som ikke kan samarbejde eller kommunikere om forhold vedr. barnet. Der kan i denne type af sager også være tale om sager, hvor forældrenes indbyrdes konflikter i sig selv andrager et så højt konfliktniveau, at den naturlige følgevirkning heraf uundgåeligt vil påvirke barnet i en negativ grad.¹⁵³ Forælderen eller forældrenes negative holdninger eller sprogføring imod eller overfor hinanden, eller forskellige livsopfattelse vil oftest føre til, at et ellers godt samarbejde omkring barnet nu manifesterer sig i et dårligere samarbejde eller kommunikationsniveau, hvilket slutteligt fører til en mistillid til den anden forælders personlige egenskaber eller omsorgsevne.¹⁵⁴

Når det i FHL § 28, stk. 3, anføres at Familieretshuset skal sørge for belysning af forældrenes personlige egenskaber og evne til at drage omsorg for barnet, så er der her tale om en belysning af parternes individuelle forældreevne som skal munde ud i en afklaring af hvilken forælder, som bedst kan skabe et trygt og nærende omsorgsmiljø, hvor barnet får stabile og nære relationer til stabile voksne, samt sikre at barnet under opvæksten udvikler sociale kompetencer og en selvstændig personlig udvikling, hvilket understøttes af Servicelovens

¹⁴⁷ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om den foreslåede ordning: (§7-sager).

¹⁴⁸ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.6 om Behandlingen af § 6-sager, modsætningsvist.

¹⁴⁹ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om den foreslåede ordning.

¹⁵⁰ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

¹⁵¹ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.1.3 om den foreslåede ordning.

¹⁵² Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 7.

¹⁵³ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 2.8 Særligt om behandlingen af en § 7-sager efter forældreansvarsloven., jf. L 90 afsnit 3.3.7 om behandlingen af § 7-sager.

¹⁵⁴ Schultz; Hartoft; Klausen; Hielmcrone, (2017), *"Socialret"* Det familieretlige udgangspunkt (af Nina Von Hielmcrone). Side 111-113.

kapitel 11.¹⁵⁵ En sag anses således for kompleks hvis barnet vurderes for særligt udsat, hvilket fordrer en særlig tværfaglig indsats i beskyttelsen og hensynet til barnets bedste.¹⁵⁶ Belysningen sker igennem en børnesagkyndig undersøgelse,¹⁵⁷ herunder en forældreevne undersøgelse.¹⁵⁸ En belysning af parternes forældreevne er herfor et af formålene med den tværfaglige sagsbehandling, fordi dette står i relation til beskyttelsen og afdækningen af barnets bedste efter FHL § 28, stk.2.

En forældreevne undersøgelse er en psykologfaglig vurdering af forældrenes evner til at drage omsorg og vise forståelse for barnets psykiske og fysiske behov, samt forældrenes håndtering heraf. Det vil også være en vurdering af forældrenes personlige kompetencer til at skabe og oppebære et stimulerende opvækstmiljø, hvor skole og andre sociale relationer stimuleres, og hvor barnet kan tilegne sig de almene samfundsnormer såsom en moralsk bevidsthed og ansvarsfuldhed, samt læren i at tilpasse sig samfundets spilleregler.¹⁵⁹ Den psykologfaglige vurdering vil i relation til det at drage omsorg for barnet, afveje forældrenes personlige egenskaber og ressourcer i håndteringen af at give barnet en sund kost, rent tøj, personlig hygiejne, kærlighed og nærvær samt vurdere forældrenes respektive uddannelses og arbejdssituation for der igennem, at vurdere hvilken af forældrene som bedst kan skabe et stabilt hjem, med trygge, kærlige og kontinuerlige rammer, samt opmuntre barnet til selv at føre et stabilt voksen liv.¹⁶⁰ Derudover skal forældrene også vurderes i forhold til deres evne til, at samarbejde med den anden forælder samt understøtte barnets skolegang, sundhed og trivsel.¹⁶¹ Denne vurdering foretages af Familieretshuset.

En sag indeholdende et højt konfliktniveau anses således først for kompleks, når den indeholder andre samvirkende risikofaktorer, som fx manglende tillid til den anden forælders personlige egenskaber eller omsorgsevne. Omvendt kan en sag også anses for kompleks, hvis der alene stilles mistillid til den anden forælders personlige egenskaber eller omsorgsevne, og denne tvivl indeholder bekymrende elementer for barnets trivsel som kræver en mere indgående tværfaglig sagsbehandling i forbindelse med belysningen af barnets perspektiv.

Et eks. på en § 7-sag indeholdende ovennævnte risikofaktorer er TFA.2020.75. Sagen omhandler indledningsvist forældremyndighed, men bliver senere sambehandlet med parternes sideløbende sag om samvær. Det bemærkes, at sagen indledningsvist blev behandlet i Statsforvaltningen, og dermed ikke med en tværfaglig tilgang efter reglerne i FHL § 28. Dog blev sagen senere sambehandlet med den nyere samværs sag, hvilket sagen herefter er behandlet efter de nuværende regler om en § 7-sag. Sagen omhandler en far (F) og en mor (M) til

¹⁵⁵ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 30.

¹⁵⁶ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.7.1 – 3.3.7.2 om Behandlingen af § 7-sager.

¹⁵⁷ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 28, stk. 3.

¹⁵⁸ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

¹⁵⁹ Danielsen, (2003), "Nordisk børneret II. Side 59-64.

¹⁶⁰ Ibid. Side 173-176.

¹⁶¹ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

et par tvillinger på 1 år, hvor der imellem parterne var et højt konfliktniveau, samt en betvivelse af F's evne til at drage omsorg overfor barnet, grundet F's manglende evne til at samarbejde til barnets bedste, samt en intimiderende adfærd overfor M. M oplyser under sagen, at: "(...) *hun finder F utilregnelig, psykisk ustabil og selvmordstruet* (...)"¹⁶² og at F udøver chikanøs adfærd ved, at F sender hende mange beskeder, samt flere gange har overvåget M, samt forsøgt at køre M ned. M er i sagen så påvirket af konflikten mellem forældrene, at M under sagen i byretten ikke bryder sig om at være til stede. F afviser M's påstande, men bekræfter dog, at han har haft kontaktet M, men at dette kun er i forbindelse med børnene. F mener endvidere, at M smører tykt på, og beskylder endvidere M for ikke at drage tilstrækkeligt omsorg overfor børnene, og har underrettet kommunen om, at når børnene var ved M så spiste de kattegrus. Byretten ophævede den fælles forældremyndighed begrundet i det høje konfliktniveau forældrene imellem, samt F's intimiderende adfærd over for M. Byretten ophævede endvidere F's samvær med børnene, begrundet i at det høje konfliktniveau forældrene imellem, samt børnenes alder ikke talte for at det var til børnenes bedste, at F havde samvær med dem. Landsretten kom i sagen frem til samme resultat som byretten, da der ikke var nogen indikation på, at konfliktniveauet var faldet. Dommen er god til at illustrerer hvordan risikofaktorer som forældrenes høje konfliktniveau, samt udøvelsen af samarbejdschikane og en intimiderende adfærd netop er med til, at fordre en tværfaglig behandling, hvor alle oplysninger vedr. forældrenes personlige egenskaber samt omsorgsevne behørigt er af dækket og belyst. Tvivlsspørgsmål vil i denne type sag, ofte allerede være fremkommet og evt. partielt bekræftet igennem den forudgående visitationsproces.

En anden sag som kan karakteriseres som værende en § 7-sag men som alene omhandler samvær er dommen TFA.2020.80. Sagen omhandler ophævelsen af samvær pga. faderens (F) tidligere dom for grov vold. Det bemærkes, at sagen afsluttes af statsforvaltningen forud for FHL's ikrafttrædelse, hvilket sagen blev behandlet efter reglerne i FHL § 27, stk. 1, nr. 3, dog ville den nu formodentligt skulle behandles efter reglerne i FHL kap 10, begrundet i, at sagens risikofaktorer indikerede at der var tale om et højt konfliktniveau, kombineret med andre risikofaktorer såsom, vold, omsorgssvigt, sociale problemstillinger som psykisk sygdom og misbrug af diverse rusmidler m.v. I sagen har mor (M) oplyst, at far (F) har udsat M for vold, samt "(...) *har råbt og holdt hårdt fast i B.*" Barnet (B) har som følge af det høje konfliktniveau, vist voldsom udadreagerende adfærd. M oplyser også, at F har en bekymrende og kriminalitetshistorik, da F flere gange har været i vare-tægtsfængsel, samt afsonet en dom for grov vold. F afviser M's beskyldninger herom. Da F overfor statsforvaltningen afviser M's grove beskyldninger er der dermed uklarhed om, hvorvidt der i sagen er tale om injurierende beskyldninger fremsat af M. Statsforvaltningen har derfor i hensynet til belysningen af barnets perspektiv, været berettiget til at indhente oplysninger om F's private forhold, efter forvaltningslovens regler.¹⁶³ I sagen blev der således indhentet oplysninger om: forældrenes bemærkninger til sagen, udtalelse fra

¹⁶² Jf. TFA.2020.75

¹⁶³ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 168-169.

kriminalforsorgen, F's straffeattest fra Politiet, udtalelse fra B's tidligere og nuværende institutioner.¹⁶⁴ Dommen illustrerer, hvorledes der i sager som udelukkende drejer sig om samvær, ligeledes kan være en række risikofaktorer tilstede og, hvor hensynet til barnet netop vil påkræve en tværfaglig behandling.

Forskellen mellem dommene er dog den, at TFA.2020.80, alene omhandler samvær, mens TFA.2020.75 både omhandlede forældremyndighed og samvær. Dommen er endvidere lidt speciel, fordi den lige som TFA.2020.75 er afsluttet i statsforvaltningen forud for Familieretshuslovens ikrafttrædelse.

Det fremgår indledningsvist af FHL kapitel 10, at § 7-sager er de sager hvor der kræves en tværfaglig behandling. Der nedsættes derfor et tværfagligt og interdisciplinært team, bestående af juridiske samt børne- og familiefaglige medarbejdere, som sammen og i tæt koordination fastsætter den videre behandling af en § 7-sag.¹⁶⁵ Det interdisciplinære samarbejde forudsættes ud fra hensynet om, at barnet i denne type sager anses for særligt udsat, hvilket kerneopgaven dermed bliver at afdække barnets bedste samt, at beskytte barnet i processen. Det er også det interdisciplinære team som indledningsvist og under sagen tilrettelægger og koordinerer behovet for en yderligere inddragelse af Familieretshusets andre faggrupper som fx børneenheden.¹⁶⁶ Familieretshuset kan endvidere i hensynet til barnet etablere et tværsektorielt samarbejde med andre myndigheder, samt eksterne sagkyndige, såfremt dette skønnes relevant.¹⁶⁷ Inddragelsen af børneenheden samt andre myndigheder m.v., vil herefter danne rammen om et tværsektorielt og tværfagligt transdisciplinært samarbejde, hvor det i hensynet til barnet tilsikres at de nødvendige socialfaglige kompetencer bliver sat i spil. Formålet er her både at sikre en bred og tværfaglig sagsoplysning samt tilsikre at der efterfølgende sker helhedsorienterede løsninger som skal understøtte barnets trivsel, under og efter sagen har været i behandling i det familieretlige system.¹⁶⁸ Grunden til, at der her bør sondres imellem et interdisciplinært og et transdisciplinært samarbejde skal ses i lyset af, at det ifølge lovforarbejderne er det tværfaglige team bestående af juristerne samt den eller de børne- og familieretlige medarbejdere som sammen danner grundstammen for den tværfaglige sagsbehandling.¹⁶⁹ Betydningen heraf er, at selvom børneenheden anses for en vigtig og integreret del af det tværfaglige oplysningsarbejde, så falder børneenheden ikke ind under definitionen på, hvad der kan anses for værende det oplistede tværfaglige grund team, som er defineret i FHL § 28, stk. 1, 1. pkt. Grunden hertil er, at børneenhedens kerneopgaver består i varetagelsen af barnet igennem ydelsen af støtte og rådgivning. Børneenheden kan herudover alene pålægges at varetage de i FHL §§ 15-16 oplistede opgaver, hvilket tilsiger, at børneenheden

¹⁶⁴ Jf. TFA.2020.80.

¹⁶⁵ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

¹⁶⁶ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 28.

¹⁶⁷ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.7.2 om behandlingen af § 7-sager.

¹⁶⁸ *Ibid.* Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 31. Jf. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

¹⁶⁹ *Ibid.* Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

skal udarbejde en børnesagkyndig undersøgelse når der er behov herfor.¹⁷⁰ Det fremgår endvidere af forarbejderne, at det i relation til udarbejdelsen af den lovpligtige børnesagkyndige undersøgelse, kun er den tværfaglige sagsbehandler som kan beslutte iværksættelsen af en sådanne undersøgelse.¹⁷¹ Familieretshuset har under behandlingen af en § 7-sag endvidere kompetencen til, at indhente oplysninger vedr. barnet og parternes personlige forhold, hvis udvekslingen af oplysningerne skønnes nødvendige i belysningen af barnets bedste.¹⁷² Det tværfaglige team skal derfor først involvere Familieretshusets øvrige personale og afdelinger samt andre myndigheder, når det skønsmæssigt anses for nødvendigt.¹⁷³

Det kan på den baggrund udledes, at den tværfaglige behandling af en § 7-sag indeholder et interdisciplinært team, som igennem sin styring og tilrettelæggelse er med til, at belyse forældrenes personlige egenskaber samt evne til at drage ansvar og omsorg for barnet. Dette anses for yderst relevant da en korrekt belysning af barnets situation, netop skal tilsikre, at en afgørelse om bopæl eller forældremyndighed sker ud fra et fremtidsorienteret perspektiv, hvor barnet gives de samme muligheder som dets jævnaldrende har. Endvidere har den tværfaglige struktur, medført at der af hensynet til barnet sker en afbureaukratisering i sagsbehandlingsforløbet, hvilket klart må anses for værende til barnets bedste.

3.2 Screenings- og visitationsprocessen

Som det tidligere er nævnt i kapitel 2, så starter alle familieretlige sager i Familieretshuset med en indledende screening efterfulgt af en visitationsproces. Det foregår på den måde, at sagen starter ved indgivelsen af en anmodning til Familieretshuset igennem den digitale selvbetjeningsløsning, jf. FOL § 31, stk. 1. Herefter vil anmodningen gennemgå en screeningsprocedure, hvorefter sagen vil blive sendt til behandling som enten, en § 5-, § 6-, eller § 7-sag.¹⁷⁴

Målet med den digitale screeningsproces er indledningsvist og forud for visitationsprocessen, at opspore og identificere børn som kan være i risikogruppen for at blive udsat for: *”Omsorgssvigt, vold, misbrugsproblemer eller psykisk sygdom.”*¹⁷⁵ Helt centralt er det hensynet til barnet der her er i fokus.¹⁷⁶ Den efterfølgende visitationsproces foretages af en medarbejder i Familieretshuset, som på baggrund af de i screeningsens fremkommende oplysninger, visiteres i forhold til deres kompleksitet så de efterfølgende kan blive behandlet med den rette mængde af ressourcer, i form af medarbejdernes kvalifikationer, m.v.

¹⁷⁰ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 20.

¹⁷¹ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 16.

¹⁷² Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 30.

¹⁷³ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 28.

¹⁷⁴ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, §§ 5-7, jf. § 4, stk. 1.

¹⁷⁵ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 2.4 om visitation

¹⁷⁶ Jf. Specialets afsnit 2.2.3: Hensynet til barnet i processen.

Beskyttelsen af barnet ses dermed klart og tydeligt i forhold til tilblivelsen af screenings- og visitationsprocessen, hvor sagerne ikke kun prioriteres ud fra parternes behov, men derimod på kompleksiteten og problemtyngden for de involverede børn. Hensynet til at beskytte barnet i processen kan også udledes af reglerne i FHL § 4, stk. 2. Reglen tilsiger muligheden for at en sag der bliver behandlet i et spor, kan ændres under sagens behandling, såfremt sagens kompleksitet forøges eller nedtrappes.¹⁷⁷ Det kan også være hvis en sag under sagsbehandlingen forliges, hvilket sagen i så fald visiteres om og registreres som en § 5-sag. Familieretshuset bør dog være ekstra opmærksomme i sager som visiteres om fra en § 7-sag og til en § 5-sag. Hensynet til barnet bør her stå først, hvilket en sag som forliges mellem forældrene, ikke må være til skade for barnet. Fx bør en aftale om uovervåget samvær mellem forældrene ikke kunne forliges, hvis der forligger oplysninger om misbrug eller vold begået af samværsforælderen. Kompetensen til at ændre visitationen af en sag ligger ved Familieretshuset.¹⁷⁸ Familieretshuset kan derfor nægte, at omvisitere en sag såfremt hensynet til barnet ikke fordrer dette. Hensynet til barnet må derfor anses som det bærende element i screenings- og visitationsprocessen.

3.2.1 Screeningsprocessen

Den indledende screeningsproces foregår på den måde, at der først foretages en digital og objektiv identifikation af sager som omhandler de lovbestemte visitationer efter FHL §§ 5, stk. 2, og 6, stk. 2., samt en identifikation af forældreansvarssager efter FHL §§ 5-7, som ikke er omfattet af den lovbestemte visitation.¹⁷⁹ Når screeningsprocessen er objektiv, skal det forstås på den måde, at sagerne digitalt bliver identificeret ud fra de oplysninger som ansøgeren har oplyst om. Screeningen foregår på den måde hurtigt, digitalt og uden nogen ydre påvirkning. Den objektive identifikation har til formål at frasortere de sager som ikke omhandler familieretlige spørgsmål, hvilket de derfor skal behandles uden for de 3 familieretsspor, men dog efter samme sagsbehandlingsregler, jf. FHL § 8.¹⁸⁰

Helt lavpraktisk vil en sag komme igennem systemet på den måde at den ansøgende part henvender sig på www.familieretshuset.dk, hvor den ansøgende part kan vælge forskellige sagsbehandlingsforløb, under fanen emner. Herefter bliver den ansøgende part igennem en række spørgsmål, guidet hen til den rette ansøgning.¹⁸¹ I selve ansøgningen er der sket en række ændringer i forhold til tidligere praksis. Tidligere skulle der i en ansøgning til statsforvaltningen om ændring af forældremyndighed, oplyses om grunden til ønsket om ændringen, samt om der var oplysninger om den anden forældres holdning hertil. Med lovreformens nye fokus

¹⁷⁷ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4

¹⁷⁸ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 4, stk. 2.

¹⁷⁹ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 3.2 om Screening.

¹⁸⁰ Ibid. Afsnit 2.2 om Øvrige sager, der vedrører borgernes forhold.

¹⁸¹ Familieretshuset.dk, (2020), *Forside/Ansøgninger*.

på at møde barnet tidligt i sagsbehandlingen, er der i den nye ansøgningsprocedure, sket en ændring i de afklarings spørgsmål som forældrene indledningsvist bliver bedt om at opgive i deres ansøgning til Familieretshuset. De nye afklarende spørgsmål er spørgsmål som afkrydses og evt. kan besvares uddybende. Spørgsmålene vedrører: Forældrenes samarbejde og kommunikation, herunder om man har respekt for den anden forælder. - Barnet/børnenes helbred og trivsel, herunder om ansøgeren har haft kontakt til barnet/børnene eller om der fra institution, kommune eller skole er udtrykt bekymringer om mistvivl i forbindelse hermed. - Særlige forhold om hvorvidt den ansøgende part har mistanke om seksuelle krænkelser foretaget overfor barnet/børnene, eller om der forligger mistanke om fysisk eller psykisk vold begået overfor barnet/børnene. - Der stilles også spørgsmål til om der har været fysisk eller psykisk vold mellem forældrene. - Samt om der er mistanke om misbrug af alkohol, medicin eller illegale stoffer. - Der stilles også spørgsmål til om forældrene har svære psykiske lidelser, som: svær depression, ADHD, PTSD, personlighedsforstyrrelse eller, at personen er selvmordstruet, samt om nuværende eller tidligere kriminel aktivitet. Derudover bliver der stillet spørgsmål til om det befrygtes for barnet/børnenes sikkerhed og tryghed når de er samme med den anden forælder, - og om det befrygtes for egen sikkerhed og tryghed som følge af den anden forælder eller kommunikationen med denne, samt om der har været politi indblandet.¹⁸² Ansøgningen indeholder således en række identificerende spørgsmål om parternes konflikt, som herefter danner grundlag for om sagen efterfølgende skal visiteres til behandling som enten en § 6-, eller § 7-sag.¹⁸³ Selve resultatet af Screeningen er ” (...) *alene et redskab og fastlægger ikke visitationen.* ”¹⁸⁴ Screeningsresultatet danner slutteligt baggrund for den videre visitationsproces, hvilket den herefter indgår som en integreret del af sagsakterne.¹⁸⁵

3.2.2 Visitationsprocessen.

Efter en sag objektivt er blevet screenet, vil den såfremt der ikke foreligger nogle risikofaktorer af nogen art, blive sent til formalitetsbehandling som en § 5-sag.¹⁸⁶ De sager som ikke visiteres som en § 5-sag, vil herefter skulle visiteres som enten en §§ 6- eller 7-sag. Sagerne sendes derfor over til en visitationsmedarbejder der er specialiseret i at vurdere om der er tale om en sag som har forligspotentiale set ud fra Familieretshusets konfliktorienterede behandlingsmuligheder. Vurderes det her, at en sag har forligspotentiale, vil den herefter som udgangspunkt blive sendt til behandling som en § 6-sag.¹⁸⁷ Er der modsætningsvist ikke tegn på, at en sag kan forliges igennem en konfliktorienteret tilgang og indeholder sagen risikofaktorer som tilsiger behovet for en tværfaglig behandling, vil sagen blive visiteret til behandling som en § 7-sag.¹⁸⁸ Det er dermed

¹⁸² Familieretshuset.dk, (2020), *Blanket til ansøgning om ændring af forældremyndighed.*

¹⁸³ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4

¹⁸⁴ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.* Afsnit 2.4 om visitation, jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4

¹⁸⁵ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset.* Afsnit 3.3 om Visitation

¹⁸⁶ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser, Afsnit 3.3.1.3 om visitation.

¹⁸⁷ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 6.

¹⁸⁸ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 6, modsætningsvist.

Familieretshusets interne medarbejdere som visiterer sagerne til deres respektive sagsbehandlingsspor, ud fra de i screeningsresultatets individuelle oplysninger.¹⁸⁹ Dog vil sager som udgangspunkt skulle visiteres til samlet behandling i det spor, som en allerede igangværende sag behandles i.¹⁹⁰ Forstået på den måde, at en allerede anlagt sag indeholdende en lavere sagsklassificering aldrig vil kunne medføre, at en nyanlagt sag hvor der er behov for en højere sagsklassificering, nu vil blive klassificeret lavere. En § 7-sag kan dermed aldrig behandles i et § 6-spor, fordi en § 7-sags umiddelbart fordrer en tværfaglig behandling, hvilket også var tilfældet i TFA.2020.75. Undtagelsesvist kan en §§ 6- og 7-sag udskilles fra sambehandling. Det gælder fx hvis parterne i en forældremyndighedssag er blevet enige eller, hvis en sag vurderes at kunne afsluttes og dermed nedbringe forældrenes konfliktniveau. Det vil ofte være tilfældet, hvor en senere anlagt sags ikke bør standse den næsten afsluttede sag. Men det kan også være tilfælde, hvor: ”(...) der ikke er en relevant sammenhæng mellem afgørelserne af sagerne (...)”¹⁹¹ Dette skyldes, at der fx i en sag om bopæl ikke vil være en forbundenhed med en sag om fremtidsfuldmagt, hvilket disse sager derfor ikke skal sambehandles.¹⁹²

I sager som ikke fordrer en sambehandling og, hvor der ikke er tale om en lovbestemt visitation, kan der for en del sagers vedkommende under visitationsprocessen opstå tvivl om i hvilket spor sagen skal visiteres til. I sådanne tvivlstilfælde vil det være muligt til brug for fastlæggelsen og afklaringen af en sags kompleksitet, at indhente oplysninger om de i ansøgningens anførte forhold, forud for den egentlige sagsbehandling, jf. FHL § 9. Familieretshuset bør her først forsøge at fremskaffe de nødvendige oplysninger fra parterne selv.¹⁹³ Denne fremgangsmåde er dog ikke hensigtsmæssig set i forhold til realitetsbehandlingen af sagen. Dette begrundes i, at sagsbehandlingen dermed kan gå i stå, og dermed væsentligt forøge sagsbehandlingstiden.¹⁹⁴ Det vil af samme grund heller ikke være muligt for parterne at kommentere eller påklage denne beslutning. Indhentelsen af oplysninger vil således ikke afslutte og dermed fastlægge visitationen, hvilket der i stedet her er tale om et procesledende redskab.¹⁹⁵

3.3 Oplysning af en sag

Da Familieretshuset er en administrativ forvaltningsmyndighed, må det indledningsvist gøres klart, at det ifølge officialmaksimen er Familieretshuset som har ansvaret for at indhente og oplyse en sags omstændigheder.¹⁹⁶ Dette fremgår også af FHL §§ 26, stk. 1, 1.pkt. og 28, stk. 3, 1.pkt.¹⁹⁷ Det betyder også, at det er

¹⁸⁹ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 4, stk. 1.

¹⁹⁰ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4.

¹⁹¹ *Ibid.*

¹⁹² *Ibid.*

¹⁹³ *Ibid.* Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 9.

¹⁹⁴ *Ibid.*

¹⁹⁵ *Ibid.* Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 4.

¹⁹⁶ Bønsing (2013). ”*Almindelig forvaltningsret*” Forvaltningsprocessen. Side 141-146.

¹⁹⁷ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, §§ 26 og 28.

Familieretshuset som selv kan bestemme hvilke oplysninger som de finder relevante at indhente til brug for en sag. Familieretshuset er ifølge officialmaksimen ikke forpligtiget til at indhente alle oplysninger om parterne, ligesom de heller ikke er forpligtiget til at indhente oplysninger som den ene forælder ønsker fremført.¹⁹⁸ Dog har Familieretshuset en ex officio forpligtigelse til at indhente tilstrækkeligt mange oplysninger til at en sag kan anses for forsvarlig og tilstrækkeligt oplyst.¹⁹⁹ Det betyder også at Familieretshuset er forpligtiget til at undersøge evt. forhold, som under sagsforberedelserne kommer frem, og som kan have betydning for sagen. Familieretshuset er ifølge officialmaksimen underlagt en fri bevisbedømmelse, hvilket det dermed er op til Familieretshuset selv at vurdere, hvornår de anser en sag for tilstrækkeligt oplyst forud for en afgørelse i sagen eller forud for en overdragelse til familieretten.²⁰⁰ Familieretshuset har således hjemmel til at indhente de oplysninger som er nødvendige og saglige for at afklare sagen. Det bør endvidere nævnes, at familieretshuset ikke må inddrage eller anvende ensidigt indhentede erklæringer, da disse ikke kan anses for neutralt indhentet.²⁰¹ Dermed er der ikke hjemmel til at indhente andre oplysninger om en ansøgers personlige eller familiemæssige forhold.²⁰² Det vil dermed ikke være tilladeligt for Familieretshuset uden samtykke fra de berørte parter at indhente oplysninger under sagens behandling. Dette er også grunden til, at der i FHL § 11 er indført processuel skadevirkning for ikke at fremkomme med oplysninger som Familieretshuset har anmodet om.²⁰³ Det er en forudsætning for anvendelsen af FHL § 11, at Familieretshuset fremkommer med en præcisering af, hvilke oplysninger som de ønsker frembragt.²⁰⁴ Familieretshuslovens fastsatte sagsbehandlingsregler vedr. indhentelsen af oplysninger har dermed til formål, at de skal bidrage til at sikre, at forældrene medvirker til at oplyse sagen, for på den måde i bedste omfang at belyse barnets bedste og barnets perspektiv.²⁰⁵

Når det i forældremyndighed, bopæl- og samværssager er af afgørende betydning at belyse barnets bedste, så betyder det også, at der skal indhentes oplysninger om barnet og forældrene. Sådanne oplysninger er i langt de fleste tilfælde vedr. sager om forældremyndighed, bopæl og samvær, parternes egne forklaringer, som ender med at udgøre nogle af de vigtigste parametre af bedømmelsesgrundlaget, ifølge U.2015.2788Ø. I dommen skriver retten, at: *"Parternes forklaring vil således angå forhold, der hører privatlivet til. At sådanne oplysninger er relevante (...) vil kunne tillægges vægt ved rettens afgørelse af forældremyndigheden."*²⁰⁶ Dommen understøtter dermed, at Familieretshuset som led i sagsoplysningen bør rekvirerer oplysninger, om parternes rent private forhold, fra parterne selv eller fra andre offentlige myndigheder m.v., hvis oplysningerne er

¹⁹⁸ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 142.

¹⁹⁹ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 5.2 Oplysning af sagen

²⁰⁰ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 144

²⁰¹ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), "Proceduren" § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenborg. Side 737.

²⁰² Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.2.1 om generelle sagsbehandlingsregler

²⁰³ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.2.3 om generelle sagsbehandlingsregler.

²⁰⁴ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 497.

²⁰⁵ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.3.2.3 om generelle sagsbehandlingsregler – Den foreslåede ordning.

²⁰⁶ Jf. U.2015.2788Ø

relevante for den afgørelse der skal træffes.²⁰⁷ Rent private forhold er defineret som oplysninger om sociale forhold, fysiske og psykiske forhold, misbrugsproblemer, personfarlig kriminalitet, samt sundhedsfaglige oplysninger.²⁰⁸ Formålet med at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder er dermed, at bidrage til en tilstrækkelig sagsoplysning forud for en afgørelse truffet i Familieretshuset eller ved familieretten.

3.3.1 Sagsoplysning forud for sagsbehandlingen

Alle sager som indgives til Familieretshuset er ansøgningssager, dog undtaget sager efter FHL § 24. Ser man på Forvaltningslovens § 29 (herefter FVL) så er udgangspunktet at Familieretshuset i ansøgningssager, ikke må indhente oplysninger om ansøgerens rent private forhold, medmindre ansøgeren har samtykket hertil, jf. FVL § 29, stk. 2, nr. 1.²⁰⁹ Derudover må Familieretshuset som udgangspunkt heller ikke uden samtykke fra den anden forælder, indhente oplysninger af rent privat karakter, medmindre denne har samtykket hertil, jf. FVL § 28, stk. 2, nr. 1.²¹⁰ Familieretshuset har dog en mulighed for at indhente oplysninger uden samtykke, om den anden forælder, hvis der foreligger mistanke om forhold, hvor en indhentelse af oplysningerne uden samtykke, vil være af væsentlig betydning for Familieretshusets sagsbehandling eller, for en afgørelse som familieretshuset skal træffe, jf. FVL § 28, stk. 2, nr. 3. Ligeledes har Familieretshuset ret til at indhente oplysninger om den ansøgende forælder, hvis hensynet til den anden forælder eller af hensyn til det berørte barn overstiger ansøgerens interesse i at oplysningerne ikke indhentes, jf. FVL § 29, stk. 2, nr. 3. Det kan på den baggrund udledes, at såfremt Familieretshuset under sagsbehandlingen ønsker at rekvirere oplysninger i eget system, eller fra en anden forvaltningsmyndighed, så er det et krav, at der skal være saglige hensyn som påkræver at det er væsentligt at indhente de pågældende oplysninger uden et forudgående samtykke.²¹¹

Saglige hensyn vil i familieretlige sager kunne konkretiseres til at omhandle en mistanke om forhold hvor barnets sikkerhed og trivsel kan være i fare. Vurderingen af hvornår en mistanke om et oplyst forhold kan retfærdiggøre indhentelsen af personfølsomme oplysninger om tredjemand kan selvfølgelig være vanskelig. Bedømmelsen må derfor bero på om der foreligger forhold som vil kunne kategorisere sagen som en § 6-, eller § 7-sag. Hvis der er tale om oplysninger som henleder til mistanken om fysisk eller psykisk vold, kriminel adfærd, omsorgssvigt, psykisk sygdom eller andre sociale problemstillinger som alkohol, medicin, eller stofmisbrug,²¹² så vil sagen umiddelbart indeholde oplysninger som er væsentlige at få oplyst. Der vil derfor i § 7-sager, være tale om oplysninger som kan begrunde en fravigelse af samtykke efter FVL § 28, stk. 2, nr. 3.

²⁰⁷ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 451.

²⁰⁸ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 5.7 om afgørelse om afslag på samvær eller oplysninger om samvær.

²⁰⁹ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 165-166

²¹⁰ Ibid. Side 169.

²¹¹ Ibid. Side 174-175

²¹² Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 6 om Behandlingen af § 7-sager

Omvendt vil det også betyde, at forhold som ikke kan henlede til en mistanke om et forhold som kan være af væsentlig betydning for sagen, så er Familieretshuset ikke berettiget til at indhente oplysninger herom, da der kun kan: "(...) udveksles oplysninger, hvis det er nødvendigt af hensyn til afdækningen af, hvad der er bedst for barnet."²¹³ Familieretshuset har dermed kompetence til uden samtykke fra parterne til, at indhente ovennævnte oplysninger, hvis det er sagligt begrundet. Familieretshuset er dog begrænset i det omfang at kommunen, hvor oplysningerne indhentes fra, har kompetencen til egenhændigt, at: "(...) videregive oplysninger i den form, som er mest hensigtsmæssig (...) i den konkrete sag."²¹⁴ Kommunen har således ikke en pligt til, at videregive ubegrænsede og udefinerede oplysninger til Familieretshuset. Kommunen er dog forpligtiget til at bekræfte eller afkræfte om der i det kommunale regi, ligger en sag efter servicelovens kap 11, samt om der er iværksat eller gennemført en § 50-undersøgelse, også kaldet en børnefaglig undersøgelse.²¹⁵

Som det tidligere er nævnt, kan der efter FHL § 11, indtræde processuel skadevirkning såfremt parterne ikke vil medvirke til oplysning af sagen. Dette går imod udgangspunktet i forvaltningsloven, eftersom reglerne om processuel skadevirkning, hovedsageligt gælder for den ansøgende part.²¹⁶ Efter de forvaltningsretlige regler er det et krav for anvendelsen af FHL § 11, at processuel skadevirkning kun kan indtræde, såfremt der er hjemmel hertil.²¹⁷ At den ikke ansøgende forælder ikke vil medvirke til en sags oplysning, vil derfor som udgangspunkt ikke kunne ligge ham eller hende til last.²¹⁸ Betydningen af FHL § 11, må derfor være at Familieretshuset til brug for oplysningen af en sag, hvor der indgår momenter, som taler for en fravigelse af FVL § 31, kan stille krav til både den ansøgende forælder, samt til den ikke ansøgende forælder, om at bidrage til sagsoplysningen. Modsætningsvist vil dette ikke gøre sig gældende i de sager, hvor disse momenter netop ikke taler for en fravigelse af FVL § 31. Det kan fx være hvis der er tale om indhentelsen af oplysninger som ikke er relevant for sagen, eller hvis der er tale om oplysninger som er svære at få fat på.²¹⁹ Afslutningsvist bør det her nævnes, at reglerne i FHL § 11, ikke på nogen måde kan fritage Familieretshuset fra de forpligtigelser som de efter officialmaksimen har i forbindelse med materielt at oplyse sagen. Hensynet til barnet vejer her tungest.

Når man skal se på om de forvaltningsretlige principper om partshøring bliver tilsidesat, så skal dette ses i lyset af barnets bedste.²²⁰ Lovgiver har med de nye lovændringer som omhandler den indledende visitationsproces, mulighed for at indhente oplysninger fra kommunalbestyrelsen, hvilket ikke tidligere var muligt. Dermed sker der en tilsidesættelse af det forvaltningsretlige princip om partshøring, forud for indhentelsen af

²¹³ Jf. VEJL nr. 9254, (2019). *Vejledning om samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne i familieretlige sager*. Afsnit 1.3 om behandlingen af § 7 sager

²¹⁴ Ibid. Afsnit 2.1 om kontakt med kommunale myndigheder i forbindelse med visitationen.

²¹⁵ Ibid. Afsnit 2.1 om kontakt med kommunale myndigheder i forbindelse med visitationen.

²¹⁶ Jf. LBK nr. 433, (2014). *Forvaltningsloven*, § 29.

²¹⁷ Jf. LBK nr. 433, (2014). *Forvaltningsloven*, § 29, stk. 2, nr. 2.

²¹⁸ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 169.

²¹⁹ Ibid. Side 168-169.

²²⁰ Jf. VEJL nr. 9254, (2019). *Vejledning om samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne i familieretlige sager*. Afsnit 2. om visitation af sager efter Forældreansvarsloven.

oplysninger om rent private forhold. Familieretshuset er dog efter de nye regler forpligtiget til efter visitationen at informere parterne om visitationen, samt hvilke oplysninger de har indhentet, samt en begrundelse herfor.²²¹ Der er dermed tale om en fravigelse af FVL §§ 19-20, fordi parterne ikke får mulighed for at give eller nægte et samtykke forud for indhentelsen af oplysningerne. Lovgiver begrundet i forarbejderne, at tilsidesættelsen ikke findes for vidtgående, "(...) da hensynet anses for nødvendigt (...) til afdækningen af hvad der er bedst for barnet."²²² Lovgiver skriver endvidere, at da der er tale om en procesledende beslutning, så kan en beslutning der er indeholdt i visitationsprocessen ikke indbringes for familieretten til prøvelse.²²³

Det kan umiddelbart anses for værende i strid med det forvaltningsretlige princip om partshøring, at det ikke er muligt for forældrene at kommentere på eller give samtykke til indhentelsen af oplysningerne forud for sagens opstart. Et problematisk eksempel herpå ville være, at såfremt visitationsprocessen ikke kan påklages til retten, så kan sagen blive behandlet i et forkert spor som en § 6-sag, men hvor der indgår elementer som er indhentet uden samtykke forud for sagsbehandlingen, hvor der har været formodning om at der var tale om en § 7-sag. Hvis ansøgningen indeholder elementer som umiddelbart kategoriserer den som en § 7-sag, så vil Familieretshuset være berettiget til at indhente oplysninger for at afdække dette, mens det samme ikke ville være gældende, hvis det stod klart at der var tale om en § 6-sag. Dette begrundes i, at Familieretshuset under oplysningen af en § 7-sag, har ret til at indhente oplysninger om barnet samt forældrenes rent private forhold fra andre myndigheder, jf. FHL § 30, stk. 1.²²⁴ Denne kompetence har Familieretshuset også indledningsvist under visitationen, jf. FHL § 9. Dvs. at Familieretshuset har kompetence til at indhente oplysninger om den ikke ansøgende forælder, som er af rent privat karakter, jf. FVL § 29.²²⁵ Betydningen er her, at hvis der i den indledende screening er blevet givet urigtige oplysninger om den anden forælder, som beskriver denne som en voldelig eller ustabil forælder, så vil det af hensynet til barnet berettige en dybere undersøgelse af dette.²²⁶ Disse oplysninger vil efterfølgende indgå som en del af sagens oplyste grundlag, som derved kan danne grundlag for en afgørelse enten ved Familieretshuset eller ved familieretten.²²⁷ I det store og hele betyder det, at der ved en screening kan blive indhentet oplysninger om den ikke ansøgende forælder og barnet, uden deres samtykke, mens den ansøgende forælder efter FVL § 29, skal afgive samtykke til indhentelsen af disse oplysninger. Dette samtykke skal som det tidligere er beskrevet også normalt foreligge fra den ikke ansøgende forælder, efter FVL § 28, stk. 1, nr. 1, men dette bliver fraveget under den indledende visitation fordi FHL § 9 tilsiger, at der til brug for visitationen af en sag kan indhentes oplysninger for at afklare om der er tale om en § 6-, eller en § 7-sag. De indledende oplysninger om den ikke ansøgende forælder vil således ud fra devisen om hensynet

²²¹ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 3.3 om Visitation

²²² Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser*, til § 9.

²²³ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.:* Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.4.2.1, om familieretlige sager, samt afsnit 3.4.1.1.6 om parternes adgang til sagens dokumenter.

²²⁴ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser*, til § 30.

²²⁵ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 9.

²²⁶ Ibid. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 30.

²²⁷ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 5.4 om Afslutning af sagen i Familieretshuset.

til barnet samt barnets bedste, være relevant at indhente i afklaringen om der er grundlag for at visitere sagen som en § 7-sag, mens dette ikke er gældende for den ansøgende forælder. Problemet vil dermed opstå hvis den ansøgende forælder i ansøgningen fremkommer med injurier, fordi injurier under en sag i Familieretshuset ikke er pålagt en sandhedspligt.²²⁸ Derimod er der sandhedspligt når sagen kommer for familieretten, men denne sandhedspligt er ifølge retspraksis modificeret, når der er tale om familieretlige sager, hvilket kan udledes af dommen U.2015.2788Ø, omhandlende betydningen af injurierende udsagn som er fremkommet i forbindelse med en familieretlig sag. Sagen drejede sig først om injurier fremkommet under hovedforhandlingerne i en forældremyndighedssag over datteren (D), men kom også senere til at spille en rolle i en efterfølgende samværsag. I sagen blev der endvidere henvist til at parterne over for retten har pligt til at tale sandt, hvilket det ikke er tilfældet under sagsbehandlingen ved en administrative myndighed som Familieretshuset.

I sagen havde moderen (M) fremsat inkriminerende bemærkninger om faderen (F). Der var tale om stærkt nedsættende ytringer om, at F var alkoholiker samt, at han udøvede psykisk vold mod D. Beskyldningerne angik også at han havde en udadvent og truende adfærd. F anlagde efterfølgende sag mod M, Principalt for bagvaskelse og subsidiært for injurier, De nedsættende ytringer mod F angik udtalelser som: *"F (...) var beruset fra om morgenstunden."*²²⁹ og *"(...) F stadig er alkoholiker."*²²⁵ Samt udtalelser om at F: *"(...) udøver psykisk vold mod D (...)."*²²⁵ og at F: *" (...) truer folk, der ikke gør hvad F vil."*²²⁵ Men det var ikke første gang, at M havde fremkommet med lignende udtalelser. M havde tidligere i en sag ført for appelretten i Monaco fremkommet med injurierende udtalelser om F. Appelretten underkendte M's påstande, om at F var alkoholisk og en farlig mand, da M ikke kunne føre bevis herfor. I den danske sag, frikendte byretten M for alle udtalelserne, da retten ikke mente at der var ført bevis for at de injurierende udsagn var fremsat med fortsæt til bagvaskelse og injurier. Sagen blev efterfølgende anket til landsretten. I landsretten tilkendegav M, at hun i forbindelse med sagen, havde omtalt F som alkoholiker, dog med hentydningen til "en gang alkoholiker, altid alkoholiker", hvilket var Anonyme Alkoholikers (AA) ordsprog. F bestred ikke, at han 9 år tidligere i en periode på 2. mdr. gik hos AA, med henførte til, at han siden havde været tørlagt. Landsretten fandt i sagen, at M's inkriminerende udtalelser: *"(...) ikke kan betragtes isoleret, men må ses i den sammenhæng, de er en del af, og under hensyn til forklaringen i sin helhed."*²²⁵ Landsretten begrundede udsagnet med, at det er af afgørende betydning, for barnets bedste, at barnets perspektiv kommer frem. Landsretten henviste endvidere til forarbejderne til forældreansvarsloven hvor det benævnes, at oplysninger om forældrenes tidligere misbrug eller konfliktniveau vil kunne tillægges vægt og, at forældrene i en sag ikke kun er: *"Begrænset til udelukkende at afgive forklaring om forhold som parten kan føre bevis for."*²³⁰ Landsretten bemærkede, at der i sager om forældremyndighed og samvær, er en pligt til at tale sandt. Dog fandt landsretten, at M's ytringer om F's tidligere alkoholmisbrug, ikke var at overskride grænserne for, hvad der i denne type af sager tilladeligt kunne

²²⁸ Bønsing (2013). "Almindelig forvaltningsret" Forvaltningsprocessen. Side 177-187

²²⁹ Jf. U.2015.2788Ø

²³⁰ Ibid.

udtales om. Vedr. M's udsagn om F's udøvelse af vold mod D, samt udtalelser om en generel truende adfærd, fandt landsretten at denne type ytringer var at anse som en kommentar til sagens omstændigheder, som skal ses i hensynet til sagens samlede forløb og høje konfliktniveau. Af sagen kan det udledes, at der på trods af reglerne om sandhedspligt, er en udvidet tilladelig grænseflade for de ytringer som forældrene postulerer under sager om forældremyndighed og samvær. Dommen må antageligt også kunne anvendes analogt på sager om bopæl. Dommen er god til at drage paralleller til flere dele af de nye familieretlige regler.

Hvis en samarbejdschikanerende forælder under sin ansøgning fremkom med injurier der er fremsat i form af bekymringer omkring barnet, må det være klart at Familieretshuset er forpligtiget af hensynet til barnet til at indhente oplysninger fra de i Servicelovens § 49a, stk. 1. nævnte myndigheder.²³¹ Familieretshuset vil i så fald indhente oplysninger om den anden forælder for at afdække om der er tale om reelle bekymringer, eller om der i stedet er tale om et postulat. Varetagelsen af barnets bedste vil derfor nødvendiggøre, at der her indhentes personfølsomme oplysninger om den anden forælder som normalt kun må indhentes til brug for en § 7-sag, fordi disse oplysninger er indsamlet af en anden forvaltningsmyndighed, til varetagelsen af andre formål end dem i Familieretshuset. Videregivelsen af oplysningerne til brug for en sag i Familieretshuset vil derfor kræve, at oplysningerne er sagligt begrundet og til brug for den konkrete sag, fordi en videregivelse ellers vil være i strid med de konventionsfæstede frihedsrettigheder.²³² Der vil i et sådanne tilfælde være tale om oplysninger som kan føre til, at der ved en § 6-sag bliver inddraget oplysninger som kun skulle være indhentet i forbindelse med en § 7 sag, hvilket de derfor ikke finder sin berettigelse i en § 6-sag. Det må derfor anses for bekymrende, at injurierende oplysninger i et eller andet omfang kan få negative konsekvenser for den som oplysningerne vedrører, navnlig fordi kommentarer som grænser sig til værende en injurie, ikke vil blive tillagt vægt, mens der modsætningsvist ifølge forarbejderne til familieretshusloven, kan blive lagt vægt på de udtalelser som parterne opgiver før og under sagen. Sådanne oplysninger som er af rent privat karakter, er således indgribende for en part, fordi disse oplysninger kommer til at indgå i en sag, hvor forholdene ikke længere gør sig gældende, men nu skal indgå i det samlede sagsmateriale som sagen oplyses ud fra.²³³ Dvs. at oplysninger som kommer frem under sagens indledende screening og som er en injurie, vil blive en del af grundlaget for bedømmelsen.

Injurierer som ikke har hold i sig eller er relevant for sagen, vil dermed potentielt påvirke sagen i en u hensigtsmæssig retning, hvilket ikke nødvendigvis ville være bedst for barnet.²³⁴ En sag der indledningsvist bliver behandlet i Familieretshuset, hvor der ikke er sandhedspligt, og hvor injurier ifølge U.2015.2788Ø, må anses som værende en del af sagens samlede forløb, kan derfor medføre at sagen bliver realitetsbehandlet ud fra

²³¹ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 9, 1. pkt., jf. Kap 11 i lov om social service.

²³² Jf. EMRK art. 1.

²³³ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, §42, stk. 2, samt Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 9 om Generelle sagsbehandlingsregler.

²³⁴ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 9.

injuriene, netop fordi disse bliver anset for en ikke isoleret kommentar. Dette skal ses i relation til reglerne vedr. samarbejdschikanerne som tilsiger, at der i hensynet til barnets bedste skal træffes en afgørelse, hvor der tillægges negativ vægt over for den chikanerende part,²³⁵ for hvem der uden påviselig grund har fremsat en usand kommentar om den anden forælder, hvis denne kommentar er ment som et forsøg på, at hindre den anden forældres kontakt til barnet.²³⁶ De tvetydige regler kan godt anses for modstridende, fordi det vil være muligt for den ansøgende forælder, at komme med beskyldninger om den anden forælder uden, at dette vil få konsekvenser for denne. Konsekvensen for den part der indhentes oplysninger om kan derfor umiddelbart godt virke lidt uklar, fordi det ikke er muligt at komme med indsigelser til oplysninger som man ikke ved bliver indhentet om en. Lovgiver har også af den grund anført i forarbejderne, at Familieretshuset under en visitation af en sag, kun kan indhente oplysninger om, hvorvidt der er iværksat eller foretaget en foranstaltning.²³⁷ På den måde bliver parternes retssikkerhed tilgodeset i forhold til deres private oplysninger.

Reglernes anvendelsesområde er derfor vigtige at sondre imellem, fordi FHL § 9 netop tilsiger, at Familieretshuset til brug for en visitation af en § 7-sag, kan indhente oplysninger fra kommunalbestyrelsen efter reglerne i Servicelovens kap 11. Regler som først er anvendelige under selve sagsbehandlingen.²³⁸ Dermed giver FHL § 9 Familieretshuset en udvidet kompetence til, at indhente oplysninger som de normalt ikke er berettiget til på dette stadie, fordi der netop her er tale om en procesledende beslutning som skal fremme realitetsbehandlingen af sagen. Da der er tale om en procesledende beslutning, vil dette ikke kunne påklages til retten.²³⁹ Bestemmelsen i FHL § 9 er dermed udtømmende og giver således ikke Familieretshuset ret til, at forlange yderligere oplysninger om parternes private forhold i sagens forudgående stadie. Dette skal ses i lyset af, at det er et centralt hensyn til barnet, at der netop indhentes oplysninger som belyser barnets aktuelle forhold. Det er således kun i visitationsfasen, muligt for familieretshuset at indhente oplysninger i et begrænset omfang. Betydningen heraf vil være den, at såfremt en af parterne i sagen vil påklage visiteringen af deres sag, så vil de kun kunne påklage dette efter reglerne i Grundlovens § 63, stk. 1.

Lovgivers hensigt med at indhente oplysninger allerede i det indledende stadie af sagsbehandlingen er således, at skabe en hurtigere visitationsproces, hvor realitetsbehandlingen ikke bliver sat i stå og dermed trækker sagen i unødigt langdrag. Ser man dette i relation til intentionerne om at skabe et system, hvor barnets bedste skal afspejles igennem hele systemet, må det unægtelig kunne anses for værende netop til barnets bedste, at en sag fremskyndes. Forældrenes ret til partshøring bliver endvidere ikke tilsidesat, fordi der ikke er tale om en forvaltningsretlig afgørelse men derimod en procesledende beslutning. Endvidere bliver de forvaltningsretlige

²³⁵ Jf. VEJL nr. 9279, (2019). *Vejledning om Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær*. Afsnit 2.2 om Samarbejdschikanerne.

²³⁶ Jf. LFF 103 (2014-15), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven og retsplejeloven*: Almindelige bestemmelser, Afsnit 2: Baggrund.

²³⁷ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 9.

²³⁸ Ibid.

²³⁹ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 3.3 om Visitation

principper ikke tilsidesat idet sagerne efterfølgende bliver oplyst på lige vilkår overfor begge forældre. Dog skal dette opvejes i forhold til, at de tilvejebragte oplysninger ikke må kunne afstedkomme en uhensigtsmæssig sagsoplysning, hvor de indhentede oplysninger skaber en subjektiv sagspåvirkning som tager fokuset fra hvad der materielt vil være den korrekte afgørelse, hvilket i så fald ikke vil være til barnets bedste. Det vil fx ikke være til barnets bedste, hvis det at der indhentes og udveksles oplysninger uden samtykke medfører, at forældrenes samarbejde og kommunikation forringes interpartes eller i relation til Familieretshuset. Betydningen kan her være, at den ene forælder trækker sig fra samarbejdet, hvilket netop ikke er til barnets bedste.²⁴⁰ Betydningen af injurier som fremkommer indledningsvist i en sag, vil endvidere ikke få vægteligt bevis til fordel for den som kommer med dem, hvorimod injurier og postulater som fremkommer under en sag omvendt vil kunne vægte i bedømmelsen af barnets bedste, hvis der er tale om en delvist faktisk baseret injurie, hvor der har været tidligere forhold som den ansøgende part har påberåbt sig, stadig er gældende.

3.3.2 Sagsoplysning forud for indbringelse for familieretten

Familieretshuset skal efter FHL § 42 indbringe sager og afgørelser efter §§ 27, 32 og 39 for familieretten.²⁴¹ Ved indbringelse til familieretten skal Familieretshuset sende sagens akter til familieretten,²⁴² da det er Familieretshuset der forbereder og oplyser sagen. Det betyder, at Familieretshuset forud for en videregivelse af sagen til familieretten i § 6-sager, skal oversende sagens akter til familieretten, mens de i § 7-sager, både skal sende sagens akter, samt et notat om sagen, jf. FHL § 32. Sagens akter er defineret som alle relevante oplysninger som er tilvejebragt til brug for sagen.²⁴³ Det kan fx være: Ansøgningen som har indledt sagen²⁴⁴; Forældrenes deltagelse eller manglende deltagelse i konflikthåndtering eller deltagelse i børnesagkyndige rådgivningsmøder²⁴⁵; Børnesagkyndige undersøgelser²⁴⁶; Børnesamtaler²⁴⁷; Oplysninger mellem et barn og børneenheden, hvor der er afgivet samtykke²⁴⁸; Sagkyndige erklæringer, fra skole, læge, tandlæge, daginstitutioner, eller anden sundhedsfaglig myndighed eller person²⁴⁹; Oplysninger om økonomiske forhold i forbindelse med transport til og fra samvær, samt om der har været betalt børnebidrag²⁵⁰; Familieretshusets korrespondance med forældrene eller andre offentlige myndigheder så som politi og anklagemyndighed eller andre kommunale

²⁴⁰ Jf. LFF 90., (2018-19). *Hørringsvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), Børne og kulturchefens *hørringsvar til udkast af forslag om Familieretshuset m.v.* side 32.

²⁴¹ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 42. stk. 1.

²⁴² *Ibid.* stk. 2.

²⁴³ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser*, til § 42.

²⁴⁴ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 5.4 om Afslutningen af sagen i Familieretshuset

²⁴⁵ *Ibid.* Afsnit 8.3 om Videregivelse af oplysninger

²⁴⁶ *Ibid.* Afsnit 7.2 om Børneenhedens opgaver i forbindelse med behandlingen af en sag, samt Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 19, stk. 2

²⁴⁷ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 7.2 om Børneenhedens opgaver i forbindelse med behandlingen af en sag, samt Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 19, stk. 2

²⁴⁸ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 6.3 om Barnet under sagsbehandlingen, samt Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 19, stk. 1

²⁴⁹ *Ibid.* Afsnit 6.2 om Oplysning af sagen.

²⁵⁰ *Ibid.* Afsnit 9.4 om Indhentning og videregivelse af oplysninger.

myndigheder²⁵¹; Oplysninger med forældrenes egne forklaringer²⁵²; Oplysninger om forældrene og barnets private forhold²⁵³; Oplysninger om forældrenes personlige egenskaber til at drage omsorg over for barnet²⁵⁴; Samt om der har været tidligere sager i Familieretshuset.²⁵⁵

I § 7-sager skal Familieretshuset endvidere sammen med det oplyste materiale medsende et notat om sagen.²⁵⁶ Notatet indeholder en sagsfremstilling. Dvs. en beskrivelse af hvad parterne er uenige om, sagens faktum og konklusion på sagsbehandlingen, samt sagsbehandlerens egne observationer i sagen.²⁵⁷ Derudover indeholder sagsnotatet også en beskrivelse af tidligere sager som har været til behandling i Familieretshuset, samt evt. nuværende sagsbehandlingsskridt som er indledt i sagen vedr. støtte til barnet.²⁵⁸ Det vil være mest relevant for de sager, hvor der foregår en tværsektoriel indsats omkring barnet, hvilket der i den forbindelse medsendes en fyldestgørende beskrivelse af barnets sociale sag, samt en beskrivelse af den foreliggende handleplan som er udfærdiget i forbindelse med afslutningen af en børnefaglig undersøgelse efter Servicelovens § 50. Dersom der er foretaget andre støtteforanstaltninger eller såfremt der er fastsat overvåget samvær, hvor en myndighedsperson deltager, så skal der endvidere medtages en beskrivelse af samværsforløbet eller støtteforanstaltningen.²⁵⁹

En § 6-sag anses for oplyst så snart det er konstateret, at sagen er oplyst og der ikke er mulighed for at parterne selv kan fremkomme med en løsning på deres uenigheder.²⁶⁰ En § 7-sag anses for oplyst så snart det er konstateret, at sagen er oplyst og der ikke vurderes, at være grundlag for at fortsætte et tværfagligt arbejde med forældrene.²⁶¹ Når Familieretshuset oplyser en sag så er det vigtigt, at de medtager alle relevante problemstillinger og relevante sagsakter, så de bliver fremlagt og belyst, fordi det i sagen oplyste grundlag som senere tjener som fundament for en afgørelse. En manglende oplysning af en relevant problemstilling eller manglen på en sagsakt kan potentielt ende med at være udslagsgivende for en sag, da familieretten i udgangspunktet bedømmer en sag på baggrund af det af Familieretshuset materielt oplyste grundlag. Familieretshuset skal derfor: *"(...) inden indbringelsen af en sag for familieretten sikre, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at den (...) kan afgøres."*²⁶² Familieretshuset gør i den afsluttende fase af sagsbehandlingen derfor parterne bekendt med det grundlag som en afgørelse vil blive truffet ud fra. Parterne får herefter afslutningsvist

²⁵¹ Ibid. Afsnit 6.2 om Oplysningen af sagen.

²⁵² Ibid. Afsnit 5.4 om Afslutningen af sagen i Familieretshuset.

²⁵³ Ibid. Afsnit 9.4 om Indhentning og videregivelse af oplysninger, samt Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 30, stk. 1.

²⁵⁴ Ibid. Afsnit 6.2 om Oplysningen af sagen.

²⁵⁵ Ibid. Afsnit 5.4 om Afslutningen af sagen i Familieretshuset

²⁵⁶ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, § 32, 2. pkt.

²⁵⁷ Jf. Social- og indenrigsministeriet., (2017). *Mere gennemskueligt system for skilsmisseforældre og-børn*. Temapapir 8.

²⁵⁸ Jf. VEJL nr. 9253, (2019). *Vejledning om Familieretshuset*. Afsnit 6.4 om Afslutningen af sagen i Familieretshuset.

²⁵⁹ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets almindelige bestemmelser. Afsnit 3.4.2.1 om familieretlige retssager.

²⁶⁰ Jf. Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*, §§ 26 og 27.

²⁶¹ Ibid. § 32.

²⁶² Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 451.

mulighed for at komme med evt. sidebemærkninger til sagen. Dette gøres for at sikre, at der ikke er et yderligere behov for sagsoplysning.²⁶³ Manglende sagsoplysning kan værst tænkeligt medføre, at en sag bliver behandlet i det forkerte regi hvor det ikke finder sin berettigelse. Dvs. at en sag der er karakteriseret som værende en § 6-sag og som behandles efter reglerne om den forenkede familiesagsproces og som behandles på et skriftligt grundlag, vil blive afskåret for en mundtlig kontradiktion både ved byretten og landsretten.

Manglende sagsoplysning vil potentielt i en § 6-sag om samvær, hvor der reelt set vil være tale om en indgribende afgørelse for barnet efter FHL § 27, stk. 1, nr. 3., kunne medføre, at afgørelsen bliver behandlet som en § 6-sag, efter reglerne i FHL § 26. Forskellen vil her være, at sagen bliver behandlet i et forkert spor, hvor den ikke finder sin berettigelse. Det vil potentielt kunne føre til, at en afgørelse om samvær som er truffet i Familieretshuset med kære til familieretten, vil blive afskåret for en realitetsprøvelse ved landsretten, fordi 1. behandlingen ikke sker i familieretten, men nu i Familieretshuset. Konsekvenserne heraf kan være store for det berørte barn, da det som anført i forarbejderne til L90²⁶⁴ og L91,²⁶⁵ ikke er muligt at anke denne beslutning da der er tale om en procesledende beslutning.

3.4 Opsummering med perspektiverende betragtninger

Hvis man ser på de tal fra 2015, som er med til at danne baggrund for den nye familieretsreform, så vil sagerne nu behandles på den måde, at der af de ca. 36.500 sager som omhandlende forældremyndighed, bopæl og samvær nu kunne fordeles således, at de ca. 75,9 % af alle familieretlige sager, svarende til ca. 27.700 sager som udgør § 5-sager, mens de resterende 8.800 sager enten vil blive behandlet som en §§ 6- eller 7-sag. Tallene er baseret på en formodning om at der med den nye konflikthåndterende tilgang sker en massiv forøgelse af de sager som under de individuelle familieretlige forløb vil blive forliget parterne imellem. Af de ca. 27.700 § 5-sager, vil de ca. 12.000 sager som tidligere blev formalitetsbehandlet udgøre 43,4 %. Det betyder at de resterende 56,6 % af sagerne, svarende til ca. 15.700 sager, er de sager som enten starter ud som en §§ 6- eller 7-sag, men hvor sagerne igennem Familieretshusets konfliktorienterende tilgang, formodes forligt. De sager der tidligere blev forligt, vil med den nye konflikthåndterende tilgang blive forøget med yderligere 14.400 sager mod de tidligere 1.300 sager. De ca. 15.700 sager er fordelt således, at de ca. 7.600 sager som nu ville blive forligt enten vil omhandle forældremyndighed eller bopæl mens de resterende ca. 8.100 sager vil omhandle samvær. Betydningen er den, at der med den nye konflikthåndterende tilgang er sket en forøgelse i sager som afsluttes med en registrering af deres aftaler igennem et § 5-forløb, svarende til en forøgelse på ca. 43%. Ifølge VIVE's baselinjeundersøgelse vil der således i ca. 45 %²⁶⁶ af disse godt 27.700 sager, ikke

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Jf. LFF 90 (2018-19), *Forslag til Lov om Familieretshuset*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 32.

²⁶⁵ Jf. LFF 91 (2018-19), *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.*: Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 454 a.

²⁶⁶ Dahl, K. M., (2019). *Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder*. Afsnit 6.8 Opsummering

efterfølgende komme nye konflikter, hvilket vil svare til et fald i gengangssager med ca. 12.465 sager årligt. Endvidere vil der ud af de årlige ca. 36.500 sager, være ca. 8.800 sager som ikke bliver forliget eller formalitetsbehandlet som en § 5-sag. Disse sager vil i det nye familieretssystem blive fordelt på den måde, at de ca. 5.400 sager vil vedrøre samvær, og de ca. 3.400 sager vil vedrøre enten forældremyndighed eller bopæl. De ca. 8.800 sager som årligt vil blive behandlet i det familieretlige system, vil således indeholde en konflikt i en eller anden grad, hvor der ikke kan findes et forlig, hvilket sagerne enten skal behandles i Familieretshuset som en § 6-sag efter reglerne i FHL § 26 om samvær, eller i familieretten som enten en § 6-sag efter reglerne i FHL § 27, eller som en § 7-sag efter reglerne i FHL § 32.

Tallene er gode til at give en illustration af hvor mange sager der årligt enten bliver behandlet som en §§ 5-, 6-, eller 7-sag. Derudover er tallene gode idet de netop kan illustrere, hvor mange sager der årligt har brug for et tværfagligt forløb. For hvis der i henhold til forarbejderne er tale om godt 30 % af de konfliktfyldte sager, som har behov for et tværfagligt forløb, så vil det svare til, at der ud af de ca. 8.800 sager, årligt vil være godt 2.640 sager årligt som har behov for et tværfagligt sagsbehandlingsforløb, og som igennem den indledende screenings- og visitationsproces nu vil blive identificeret tidligere i forløbet. Heraf vil de godt 20% svarende til ca. 528 sager endvidere være førstegangshenvendelser, hvilket de dermed ikke umiddelbart ville blive identificeret i det gamle system. Lovgivers intentioner om at identificere de sager, hvor der er et behov for en tværfaglig behandling og hvor der af hensyn til barnet bør ske en øget domstolsinddragelse vurderes dermed for opfyldt. Ser man herefter på screeningsprocessen som et digitalt redskab, så er det klart, at der her er tale om et effektivt processuelt redskab, hvor der igennem en digital afkodning af de i ansøgningens afkrydsede felter, hurtigt kan identificeres de sager, hvor der er børn som har et øget behov for en snarlig støtte, samt at identificere de nyanlagte sager, som evt. bør sambehandles med resten af sagskomplekset. Hvorvidt den nye visitation af §§ 6- og 7-sager vil kunne føre til en incitamentsstruktur, hvor den økonomisk svage part som ikke har råd til en advokat, vil søge, at få sagen flyttet fra en § 6-sag og til en § 7-sag, ved at konfliktoptrappe, kan være svært at forudse. Tidligere var det sådan, at bopælsforælderen kunne yde samarbejdsschikane ved: *"(...) not to collaborate, but to create conflicts and then get fully custody and residential address for the child."*²⁶⁷ Dette er dog ikke på samme måde muligt i den nye familieretlige struktur, da det ikke længere er hensynet til forældrene men derimod hensynet til barnet som tilgodeses. Det vil nu være sådan, at såfremt en bopælsforælder i den indledende screenings- og visitationsproces fremkommer med injurier om den anden part og samtidig fastholder at nægte at deltage i et fællesmøde i Familieretshuset, pga. injurier om vold m.v. Så kan det, som ellers ville blive anset som værende en § 6-sag, nu blive betragtet som en § 7-sag, hvor der for bopælsforælderen nu sker en ændring i styrkeforholdet over for den anden forælder. De nye regler har dog medført, at den ikke ansøgende part som ikke ønsker at medvirke til en sags oplysning, nu også kan blive mødt af

²⁶⁷ Jf. LFF 90., (2018-19). *Hørringsvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), Danish Fathers Associations *hørringsvar til udkast af forslag om Familieretshuset m.v.* side 204.

processuelle konsekvenser. Det må i forbindelse med sagens gang have den betydning, at hvis modparten kommer med injurierende beskyldninger, så kan man ikke bare sidde dette overhørig, ej heller, hvis der er ikke hold i beskyldningerne, da modparten som anlagde sagen ikke er bundet af en sandhedspflicht under behandlingen i familieretshuset. Betydninger vil her være den, at fordi en sag skal afgøres på det foreliggende og oplyste grundlag, hvilket fremgår af FHL § 11, så vil de i ansøgningen anførte bemærkninger vedr. den anden forælder, medgå som en del af sagsakterne. Man kan derfor som Advokat Lone Brandenburg, så fint udtrykker det: ”*ikke tillade sig, at have en tilbagelænet holdning som start.*”²⁶⁸

Det findes derfor hensigtsmæssigt, at der med de nye familieretlige regler er blevet givet en mulighed for indledningsvist og forud for sagens start, at kunne be- eller afkræfte sådanne beskyldninger allerede forud for sagernes opstart. På den måde kan sagerne visiteres til det rette sagsbehandlingsspor, hvor der sættes ind med den rette mængde resurser. Det findes endvidere hensigtsmæssigt, at sagerne kan omvisiteres til et andet sagsbehandlingsspor såfremt det skønnes, at der alligevel ikke er hold i beskyldningerne, eller såfremt der kommer andre oplysninger frem under sagen som kræver en tværfaglig behandling. Ser man slutteligt på hvorvidt det bør være muligt at kunne påklage det valgte sagsbehandlingsspor, vurderer jeg at det ud fra forældrenes perspektiv kan anses for uhensigtsmæssigt, mens jeg ud fra barnets perspektiv anser det for yderst hensigtsmæssigt. Det gør jeg fordi der med de nye familieretlige regler er blevet givet en mulighed for parterne afslutningsvist at kunne kommentere på det oplyste materiale som oversendes til domstolene. Domstolene skal som bekendt træffe alle afgørelser ud fra hvad der er bedst for barnet, hvorfor dommeren egenrådigt kan beslutte at tage en opfølgende samtale med barnet eller inddrage efterfølgende kommentarer til sagsoplysningerne, såfremt disse oplysninger anses for relevant for afgørelsen. Forældrene samt eventuelt tilknyttede advokater eller jurister vil således på den måde ikke kunne trække en sag i langdrag, hvilket er til barnets bedste. Endvidere anses det også for hensigtsmæssigt, at der ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning, nu kan behandles sager om samvær ved domstolene, hvilket utvivlsomt må være den bedst kompetente myndighed til at træffe afgørelser herom.

²⁶⁸ Backhausen; Djurhuss; Lundblad, (2019), ”Proceduren” § 33 Familieretlige sager af Lone Brandenburg. Side 733

Kapitel 4

Konklusion

Formålet om at beskytte og værne om børn, har gennem tiden udviklet sig markant i takt med samfundsudviklingen. Den 1. april 2019 trådte Lov om Familieretshuset i kraft. Loven implementerede sammen med en række andre særlove et nyt familieretligt system. Omdrejningspunktet for Familieretshusloven er hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse, under og efter behandlingen af en sag. Oprettelsen af Familieretshusloven var således en del af et større ønske om at skabe et selvstændigt fokus på de børn, som tidligere var involveret i forældrenes til tider langvarige konflikter, og hvor børn blev fastholdt i langvarige sagsbehandlingsforløb. Barnets ret, skulle endvidere ikke kun begrænses til værende en lovbestemt ret til, at få sine synspunkter bragt frem i lyset som en del af sagens omstændigheder, men derimod være en lovfæstet ret til, at blive inddraget og få sine perspektiver belyst.

Barnet har derfor fået sin egen indgang i det familieretlige system, igennem børneenheden. Her støttes barnet igennem en neutral tildelt kontaktperson, som kan yde støtte og rådgivning til barnet. Formålet med børneenheden er således at skabe et trygt frirum for barnet, hvor barnet møder færrest mulige personer og, hvor barnet uden påvirkning fra forældrene kan fremkomme med dets synspunkter uden frygt for repressalier. Det faktum, at den tildelte kontaktperson både skal støtte barnet igennem personknyttende samtaler samt oplyse sagen, anser jeg for uhensigtsmæssig. Det gør jeg fordi barnet her kan have svært ved at skelne mellem hvilke oplysninger som det giver i fortrolighed og hvilke oplysninger som det afgiver som et led i sagsoplysningen. Barnet kan dermed have svært ved at vurdere, hvilke oplysninger som det eksplicit skal frabede sig videregivet, hvilket må anses for retssikkerhedsmæssigt problematisk. Ligeledes må det være vanskeligt for kontaktpersonen at skelne mellem sine opgaver, hvilket jeg også finder problematisk, set i forhold til både forældrenes og barnets perspektiv. På trods heraf, mener jeg dog at belysningen af barnets perspektiv klart må gå forud for forældrenes og barnets oplevelse af hvad der kan anses for upartisk eller retssikkerhedsmæssig forsvarligt, idet fordelene klart opvejer ulemperne. Jeg har afvejet dette ud fra den øgede domstolsinddragelse, hvor det nu er muligt, at få samværssager prøvet ved domstolene, samt at der er sket et øget fokus på at identificere de børn som er implicerede i komplekse sager, hvor der er behov for en tværfaglig behandling.

I hensynet til den øgede domstolsinddragelse, vil måden hvorpå en sag oplyses kunne få betydning, idet barnets perspektiv og belysningen af forældrenes forhold, kan få betydning for om en sag skal afgøres i Familieretshuset eller i familieretten. For barnet i samværssager kan de fremkommende oplysninger endvidere være med til, at bestemme om der er tale om en indgribende eller en ikke indgribende afgørelse. Betydningen er, at ikke indgribende afgørelser afsiges i Familieretshuset, mens indgribende afgørelser afsiges af familieretten.

Belysningen af barnets perspektiv eller mangel på samme kan på den måde få afgørende betydning i definitionen af om der er tale om en indgribende eller ikke indgribende afgørelse. Herudover kan sagens karakter og kompleksitet endvidere få betydning for om en sag bliver behandlet efter reglerne for den forenkledede familiesagsproces, eller efter de almindelige bestemmelser. Forskellen ligger i, om sagen skal behandles på et skriftligt grundlag som en § 6-sag og dermed uden mulighed for fri proces, eller om sagen skal behandles som en § 7-sag med mulighed for fri proces. Familieretshuset har også af den grund fået kompetence til, at de forud for en sags behandling og som et led i den indledende visitationsproces, at indhente oplysninger om forhold, som den indledende screening har identificeret som risikofaktorer. Betydningen heraf er, at hvis der foreligger oplysninger som af hensyn til barnet kan begrunde en tværfaglig behandling, så vil sagen blive behandlet som en § 7-sag, hvorved forældrenes personlige kompetencer og forældreevne nærgående bliver belyst. Omvendt vil sager hvor der ikke kræver en tværfaglig behandling blive behandlet som en § 6-sag. Det kan konkluderes, at karakteristikaene mellem en § 6-sag og en § 7-sag er, at en § 6-sag er de sager, hvor det vurderes, at sagerne igennem en konfliktorienteret tilgang i de fleste tilfælde vil kunne forliges, mens § 7-sager er de sager som kræver en tværfaglig behandling. Det er således blevet et centralt element i den konfliktorienteret tilgang, at forældrene tilskyndes og hjælpes til selv, at kunne håndtere deres uenigheder, igennem en højere forståelse for barnet i konflikten. Det kan endvidere konkluderes, at sager som kun omhandler samvær i sig selv kan fordre en tværfaglig behandling som en § 7-sag. Jeg vil her dog alligevel anskue dette som mere sjældent, idet de mere højkonflikte og komplekse sager om samvær, ofte indeholder flere problemstillinger, herunder spørgsmål om bopæl eller forældremyndighed.

Når man skal se på screenings- og visitationsprocessens betydning for valg af sagsbehandlingsspor, så skal dette ses i en større kontekst. Hensynet til, at skabe et smidigere og hurtigere sagsbehandlingsforløb opholdes med forældrenes konventionsfæstede ret til beskyttelse af personlige oplysninger, samtidig med, at barnets trivsel og sikkerhed, sikres. Betydningen af screeningsprocessen, skal dermed ses som et redskab baseret på lovgivers ønsker om at skabe en mere effektiv sorteringsmekanisme, hvor alle § 5-sager som kun skal formalitetsbehandles, bliver adskilt fra de sager som kræver en mere dybdegående visitering. Der blev således tidligere i afhandlingen slået tvivl om, hvorvidt en sag ved brug af injurier eller andre postulater kan præge en sag i en bestemt retning. Dette vurderes ikke umiddelbart at være tilfældet, idet en sag som starter ud som en § 7-sag, hvor der ikke findes at være forhold som tilskynder en tværfaglig behandling, herefter vil blive visiteret om til en § 6-sag. Ligeledes vil der i en sag, hvor der spekuleres i at få sagen behandlet som en § 6-sag med en efterfølgende afgørelse på et skriftligt grundlag, ikke kunne fordre en sådanne sagsbehandling, hvis det senere viser sig, at der af hensyn til barnet bør ske en tværfaglig behandling. Det kan dermed konkluderes, at hensynet til, at sikre barnet en beskyttelse imod en psykisk eller fysisk voldelig forælder, er blevet et bærende element i visitationsprocessen.

Jeg kan på baggrund af overstående Kandidatspeciale derfor konkludere, at hensynet til barnet i familieretlige sager i overvejende grad vægter højere end forældrenes rettigheder. Det kan endvidere konkluderes, at forældrenes og barnets retsstilling er blevet markant forbedret med den øgede domstolsinddrageles. Jeg vil dog afslutningsvist hverken be- eller afkræfte om, hvorvidt den nye enstrengede tilgang til det familieretlige system har skabt en mere overskuelig sagsbehandlingsproces for de involverede partere, idet det for parterne kan være yderst vanskeligt at skelne imellem deres rettigheder som ændres alt afhængigt af sagsbehandlingsspor.

Kapitel 5

Perspektivering

Under min behandling af specialet har jeg næret en stor tvivl til, hvorledes samværssager i sig selv ville kunne behandles som en § 7-sag, fordi bestemmelsen i FHL § 27, stk. 1, nr. 3 fastslår, at alle sager vedr. samvær og som er af indgribende betydning for barnet skal behandles efter denne bestemmelse og dermed som en § 6-sag. Efter forarbejderne til de enkelte bestemmelser i § 27, stk. 1, nr. 3, fremgår det, at en sag om samvær også kan anses for indgribende, hvis konflikten omfang i sig selv tilsiger, at der af hensyn til barnet bør træffes en hurtig afgørelse. Der henvises endvidere til at dette også gælder i sager, hvor der er tale om samværssager, som ikke indeholder elementer der ellers er indgribende for barnet. Dette skal herefter opholdes med, at der efter forarbejderne vedr. en § 7-sag, godt kan ske en tværfaglig behandling af en samværssag, hvis det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til barnet. Det fremgår af de enkelte bestemmelser til § 28, at parterne i sager om forældremyndighed, bopæl og samvær sikres en tværfaglig behandling, hvilket der dermed ikke er noget som tilsiger, at en sag ikke kan behandles i dette spor. Ligeledes er der heller ikke noget i de enkelte bestemmelser til §§ 32, 39 samt 42, som tilsiger, at en sag om samvær skal behandles som en § 6-sag. Sidst har det i relation hertil været svært at tolke betydningen af TFA.2020.80 da sagen, som umiddelbart kan tolkes som en § 7-sag grundet sagens kompleksitet, er behandlet i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne i FHL § 47, hvilket dommen derfor ikke tilsiger noget om hvorledes den i dag ville skulle behandles som hhv. en § 6- eller § 7-sag. Sondringen har været hård og kompleks fordi der netop har været et sparsomt, ja nærmere mangelfuldt retspraksisgrundlag. Samtidigt indeholder forarbejderne en uklar og vag formålsfortolkning af reglerne sammenholdt med Familieretshuslovens upræcis ordlydsfortolkning i hhv. §§ 27, stk. 1, nr. 3 og 28, stk. 1-3.

Litteraturliste

Retslitteratur:

Backhausen, P., Djurhuus, H., Lundblad, C., (2019). *Proceduren*. (4. udgave). København: Djøf Forlag.

Bønsing, S., (2013). *Almindelig forvaltningsret* (3. udgave) København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Danielsen, S., (2003). *Nordisk børneret II: Forældreansvar*. København: Udarbejdet af Nordisk Ministerråd: Trykt af Phønix-trykkeriet A/S i Århus.

Gammeltoft-Hansen, T., Koch, I.E., Kristiansen, B.L., Müller, S.S., (2013). *Protecting the rights of others: Festskrift til Jens Vedsted-Hansen*. København: Djøf Forlag

Hartoft, H., (2016). *Magtanvendelse over for anbragte børn og unge*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Kjølbro, J. F., (2017). *Den Europæiske Menneskeretighedskonvention: For praktikere*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Lorenzen, P., Christoffersen, J., Christensen, N.H., Kessing, P.V., Müller, S.S., Hansen, J.V., (2011), *Den Europæiske menneskeretighedskonvention bind 1* (3. udgave). København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Munk-Hansen, C., (2014). *Retsvidenskabsteori*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Rytter, J. E., (2016). *Individets grundlæggende rettigheder* (2. udgave). København: Karnov Group Danmark A/S

Schultz, T., Hartoft, H., Klausen, J., Hielmcrone, N.V., (2017). *Socialret: Børn og unge*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Vindeløv, V., (2013). *Konfliktmægling: En reflektiv model*. (3. udgave). København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Retspraksis:

Domme:

U.2009.2647V

U.2009.2502H

U.2020.365H

TFA.2009.144Ø

TFA.2014.440

TFA.2020.75

TFA.2020.80

Principafgørelser:

Ankestyrelsens principafgørelse 1-17

EMD praksis:

Bulut v. Østrig, dom af d. 22. februar 1996

Karrer v. Rumænien, dom af d. 21. februar 2012

Korošec v. Slovenien, dom af d. 8. oktober 2015

M.D. and Others v. Malta, dom af d. 17. juli 2012

Rasmussen v. Danmark, dom af d. 28. november 1984

Ringelsen v. Østrig, dom af d. 16. juli 1971

Retskilder:

EMRK., (1950). *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention*. [Online] Fundet på:
<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005>
[set d. 07.03.2020]

Lov nr. 72., (1905). *Lov om Behandling af forbryderiske og forsømte Børn og unge (børneloven)*. [Online]
København: J. Jørgensen & Co. Fundet på:
http://www5.kb.dk/e-mat/dod/113418031138_bw.pdf
[Set d. 29.02.2020]

Lov nr. 270., (2015). *Imødegåelse af samarbejdsskikane m.v.* [Online] Fundet på:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2015/270>
[Set d. 25.05.2020]

Lov nr. 499., (2007). *Forældreansvarsloven* [Online] Fundet på:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=32014>
[Set d. 01.02.2020]

Lov nr. 1702., (2018). *Familieretshusloven*. [Online] Fundet på:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/766>
[Set d. 16.02.2020]

LBK nr. 776., (2019). *Forældreansvarsloven*. [Online] Fundet på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/776>
[Set d. 14.04.2020]

LBK nr. 938., (2019). *Retsplejeloven*. [Online] Fundet på:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/938>
[Set d. 29.04.2020]

LBK nr. 1820., (2015). *Forældreansvarsloven*. [Online] Fundet på:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=173278>
[Set d. 18.03.2020]

LFF 90., (2018-19). *Forslag til Lov om Familieretshuset* (1. Samling, Tillæg A), *Børne- og Socialministerens bemærkninger til lovforslaget*. [Online] Fundet på:

https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L90/som_fremsat.htm

[Set d. 03.02.2020]

LFF 90., (2018-19). *Hørringsvar* (1.samling, L 90 – Bilag 1, SOU L 90), *Domstolsstyrelsens bemærkninger og hørringsnotat til udkast af forslag om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love*. [Online] Fundet på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L90/bilag.htm?page=1&sortedBy=&sortedDescending=&page-Size=100>

[Set d. 12.02.2020]

LFF 91., (2018-19). *Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, m.v.: Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven*.

(1. Samling, Tillæg A), *Børne- og Socialministerens bemærkninger til lovforslaget*. [Online] Fundet på:

https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L91/som_fremsat.htm

[Set d. 09.03.2020]

LFF 103., (2014-15). *Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og retsplejeloven. Imødegåelse af samarbejdsskikane m.v.* [Online] Fundet på:

https://www.ft.dk/samling/20141/lovforslag/1103/20141_1103_som_fremsat.htm

[Set d. 26.05.2020]

LFF 133., (2006-07). *Forslag til forældreansvarslov* (1. Samling, Tillæg A), *Ministeren for familie- og forbrugeranliggendes bemærkninger til lovforslaget*. [Online] Fundet på:

https://www.ft.dk/samling/20061/lovforslag/L133/som_fremsat.htm

[Set d. 16.03.2020]

Øvrige kilder:

Børne- og Socialministeriet, (2017). *Katalog – modeller og baggrund: Arbejdsgruppen vedrørende en ny enstrengt struktur på det familieretlige område*. [Online] Fundet på:

<https://sim.dk/media/33293/katalog-modeller-og-baggrund.pdf>

[Set d. 04.03.2020]

Dahl, K. M., (2019). *Forældres tilfredshed med de familieretlige myndigheder – Baselineundersøgelse af det familieretlige system i forbindelse med reform af området april 2019*. København: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. [Online] Fundet på:

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/foraeldres-tilfredshed-med-de-familieretlige-myndigheder-14422/>

Familieretshuset, (2020). *Familieretshusets hjemmeside*. [Online] Fundet på:

<https://familieretshuset.dk>

[Set d. 07.05.2020]

Petersen, M.M., (2012). *Forældre, børn og stat: Dansk børneforsorg omkring år 1900*. [Online] Fundet på:

<https://bibliotek.dk/da/moreinfo/netarchive/870971-tsart%253A35365680>

[Set d. 28.02.2020]

Social- og Indenrigsministeriet, (2016). *Et system med fokus på familiernes behov: En analyse af rammer, regler og snitflader i forhold til fader- og medmoderskab, separation og skilsmisse, herunder ægtefællebidrag, børnebidrag og forældreansvar*. [Online] Fundet på:

<https://sim.dk/media/27475/et-system-med-fokus-paa-familiernes-behov.pdf>

[Set d. 07.03.2020]

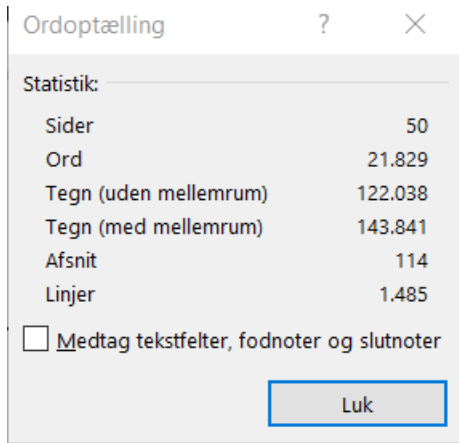
Social- og indenrigsministeriet., (2017). *Mere gennemskueligt system for skilsmisseforældre og-børn*.

[Online] Fundet på:

<https://sim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2017/jun/mere-gennemskueligt-system-for-skilsmisseforaeldre-og-boern/>

[set d. 27.02.2020]

Dokumentation for specialets omfang

The screenshot shows a dialog box titled "Ordoptælling" with a question mark icon and a close button. It contains a table of statistics and a checkbox.

Statistik:	
Sider	50
Ord	21.829
Tegn (uden mellemrum)	122.038
Tegn (med mellemrum)	143.841
Afsnit	114
Linjer	1.485

Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter

Luk

Skærmbillede taget: 25-07-2020 13:18

N.B. Det bemærkes, at sidetallet på ordoptællingen ikke inkluderer forside, abstract, litteraturliste. m.v.